

คู่มือครู

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ช่วงชั้นที่ 1 - ช่วงชั้นที่ 2

(ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6)

กรมสุขภาพจิต
กระทรวงสาธารณสุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ

คู่มือครู

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ช่วงชั้นที่ 1 - ช่วงชั้นที่ 2

(ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6)

ชื่อหนังสือ : คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1-2
(ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6)

บรรณาธิการ : วนิดา ชนินทยุทวงศ์
อุษา พึ่งธรรม
ประวิต เอราวรรณ์
ขจิตรัตน์ ปูนพันธุ์ฉาย

จัดพิมพ์โดย : สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต

ประเภท : คู่มือ

พิมพ์ครั้งที่ 1 : เมษายน 2546

จำนวนพิมพ์ : 1,000 เล่ม

ออกแบบ : อาคม วัฒนกุล

พิมพ์ที่ : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก

พระบรมราโชวาท

ร.9

เยาวชนทุกคนมิได้ต้องการทำตัวเองให้ตกต่ำ
หรือเป็นปัญหาแก่สังคมประการใด
แท้จริงต้องการจะเป็นคนดี มีความสำเร็จ
มีฐานะ มีเกียรติ และอยู่ร่วมกับผู้อื่น
ได้อย่างราบรื่น แต่การที่จะบรรลุถึงจุดประสงค์นั้น
จำต้องอาศัยผู้แนะนำ ควบคุมให้ดำเนินไป
โดยถูกต้อง ในฐานะหน้าที่ที่เป็นครู เป็นอาจารย์
เป็นผู้บริหารการศึกษา ท่านจะช่วยเขาได้มากที่สุด
เพราะมีส่วนควบคุมดูแลใกล้ชิดอยู่ทุกๆ ด้าน
รองลงมาจากบิดามารดา

ที่มา : ตอนหนึ่งของพระบรมราโชวาท
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
นิสิต มศว.ประสานมิตร
วันอังคารที่ 28 พฤศจิกายน 2515
หน้า 67 (Bertalanffy, 1968)

คำนำ

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการ และ กระทรวงสาธารณสุข ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคน โดยมุ่งหวังว่านักเรียนจะได้เติบโตอย่างมีคุณภาพรอบด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ความสามารถ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และด้านการดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคม พร้อมด้วยสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งความมุ่งหวังนั้นจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและความพร้อมของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน อีกทั้งมีการประสานงานกับพ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด รวมถึงหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องเพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และจากการที่สังคมปัจจุบันประสบกับปัญหาต่างๆ และการมีเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย รวดเร็ว ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตและจิตใจของผู้คนอย่างมาก ก่อเกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย แม้แต่เยาวชนก็ได้รับผลกระทบเช่นกันซึ่งเยาวชนเหล่านั้นยังเป็นเด็กวัยเรียนที่ต้องการความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ต้องการคำแนะนำปรึกษาอย่างมีเทคนิควิธี บางครั้งก็ต้องการความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาที่ผ่านมาในชีวิตอย่างเร่งด่วน เช่น ต้องการความรัก ความเข้าใจจากผู้ใหญ่ โดยมีพ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญที่สุดของสถาบันครอบครัวในการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีครูทุกคนโดยเฉพาะครูที่ปรึกษา ซึ่งตามหลักการแล้วจะเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด เป็นผู้ทำหน้าที่ดังกล่าวแทนพ่อแม่ ผู้ปกครอง เมื่อเด็กๆ อยู่ที่โรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข จัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนขึ้น โดยมุ่งหวังว่าครูทุกคนสามารถให้ความดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งด้านการส่งเสริมในส่วนของดีของนักเรียน ด้านการป้องกันมิให้ปัญหาเกิดขึ้นหรือลุกลามมากขึ้นโดยเฉพาะเด็กกลุ่มเสี่ยง และสามารถแก้ไขปัญหานักเรียนในเบื้องต้นได้ ทั้งนี้ให้มีการทำงานอย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้ ซึ่งแสดงถึงการงานที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน ด้วยเหตุนี้การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงสามารถดำเนินการได้ เพื่อให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนคงอยู่ยาวนานและน่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการที่เป็นไปตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 ที่มุ่งให้ทั้งนักเรียน บุคลากรและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน รวมทั้งกระบวนการทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตรวจสอบได้ เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม

คณะผู้จัดทำ

คำชี้แจงการใช้เอกสาร

คู่มือครูระบบการช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1-2 ฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ตอน เพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาทำความเข้าใจและนำไปใช้ กล่าวคือ

ตอนที่ 1 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการนำเสนอแผนภูมิภาพและกิจกรรมดำเนินงาน ของระบบการช่วยเหลือนักเรียน โดยครูทุกคนสามารถศึกษาและนำไปใช้ได้

ตอนที่ 2 เป็นการนำเสนอตัวอย่างกิจกรรม ตามกระบวนการดำเนินงานของระบบช่วยเหลือนักเรียน โดยแบ่งเป็นกิจกรรม ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกัน
5. การแก้ไขปัญหา
6. การส่งต่อ

คณะผู้จัดทำเอกสารหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้เป็นการจุดประกายให้กับทุกท่านได้ดำเนินงานที่มีคุณค่าอันยิ่งใหญ่และน่าภาคภูมิใจ นั่นคือการสร้างเยาวชนให้เป็นคนดี มีความสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เติบโตและงอกงามอย่างมีคุณภาพ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้ง ร่างกายจิตใจ พร้อมด้วยสติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขต่อไป

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
คำชี้แจงการใช้เอกสาร	ข
ตอนที่ 1 : กรอบแนวคิดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1
• ความสำคัญและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1
• วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3
• ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
• ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3
• กลยุทธ์การพัฒนาเยาวชน	4
• ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	5
• ตัวอย่างวิธีการและเครื่องมือในการดำเนินงาน	7
• องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	10
- การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	10
- การคัดกรองนักเรียน	16
- การส่งเสริมนักเรียน	19
- การป้องกันช่วยเหลือนักเรียน	23
- การแก้ไขปัญหา	27
- การส่งต่อนักเรียน	31
ตอนที่ 2 : ตัวอย่างวิธีการและเครื่องมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	35
• ระเบียบสะสม	36
• แบบประเมินตนเอง (SDQ)	45
• เกณฑ์การคัดกรอง	57
• กิจกรรมโฮมรูม	62
- กิจกรรม ความดี-ความสามารถที่มี	63
- กิจกรรม ใฝ่รู้ใฝ่เรียน	65

	หน้า
- กิจกรรม การพัฒนาตนด้านการเรียน	66
- กิจกรรม ภัยใกล้ตัว	67
- กิจกรรม มารยาทในโอกาสต่างๆ	68
- กิจกรรม การผ่อนคลายความเครียด	69
• กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)	71
- กิจกรรม กลุ่มสัมพันธ์	71
- กิจกรรม ปรัชญาหรือ	73
• กิจกรรมการป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน	87
• กิจกรรมการส่งต่อนักเรียน	95
บรรณานุกรม	97
คณะทำงาน	98

ตอนที่ 1

กรอบแนวคิด ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความสำคัญและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การพัฒนานักเรียนให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังไว้ โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ ปัญหาครอบครัวซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสม หรืออื่นๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามที่มุ่งหวังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคน โดยเฉพาะบุคลากร ครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโต งดงาม เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

บทบาทของครูที่กล่าวมานั้นคงมีไข่อะไรใหม่เพราะมีการปฏิบัติกันอย่างสม่ำเสมอและได้ดำเนินการมานานแล้วนับตั้งแต่อดีตจนได้รับการยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคล แต่เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบที่มีกระบวนการทำงาน มีหลักฐานการปฏิบัติงาน มีเทคนิค วิธีการ หรือการใช้เครื่องมือต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแล้ว ความสำเร็จของงานย่อมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ผลดีย่อมเกิดขึ้นกับทุกคนทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หรือสังคม

นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวทางการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนา

ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (มาตรา 22) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้การดำเนินการ คือเรื่อง ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (มาตรา 23 ข้อ (5)) ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้ผู้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ในการปฏิรูปวิชาชีพครู ซึ่งเป็นการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมีคุณลักษณะที่ได้คุณภาพ และมาตรฐานวิชาชีพ ตามการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านปัจจัย คือ ครูที่ระบุในมาตรฐานที่ 2 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของครูในการพัฒนานักเรียน คือ การมีความรัก เอื้ออาทร เอาใจใส่ ดูแลผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ การมีมนุษยสัมพันธ์และสุขภาพจิตที่ดี พร้อมทั้งจะแนะนำและร่วมกันแก้ปัญหาของผู้เรียน แสดงให้เห็นว่า ครูต้องพัฒนาตนเองให้เป็นครูมืออาชีพ คือนอกจากจะทำหน้าที่ครูผู้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้แก่นักเรียนแล้ว ยังต้องทำหน้าที่อื่นๆ ที่เป็นการสนับสนุนหรือพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพ ทั้งดี เก่ง มีสุข ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานด้านผลผลิต คือนักเรียน ในการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ 4 ที่มุ่งให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 5 มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา มาตรฐานที่ 6 รู้จักตนเอง พึ่งตนเองได้ และมีบุคลิกที่ดี มาตรฐานที่ 7 มีสุขนิสัย สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี ปลอดภัยจากสิ่งเสพติดให้โทษซึ่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่ช่วยให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานดังกล่าวได้ โดยผ่านกระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ 1 ที่ให้โรงเรียนมีการบริหารและการจัดการอย่างเป็นระบบ มาตรฐานที่ 4 มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มาตรฐานที่ 7 ส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนในการจัดและพัฒนาศึกษา ดังนั้น ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นระบบที่สามารถดำเนินการเพื่อรับการประกันคุณภาพได้ ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านปัจจัยด้านผลผลิตและด้านกระบวนการ

กรมสุขภาพจิตและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงตระหนักถึงความสำคัญที่จะต้องมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีกระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน รวมทั้งวิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือต่างๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ โดยมีแนวคิดหลักในการดำเนินงาน ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล ดังนั้น การยึดนักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนาเพื่อดูแลช่วยเหลือ ทั้งด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหา หรือการส่งเสริมจึงเป็นสิ่งจำเป็น

2. ความสำเร็จของงาน ต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ทั้งการร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมทำของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรโรงเรียนในทุกระดับ ผู้ปกครอง หรือชุมชน

วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้โรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือชุมชน มีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน พร้อมด้วยเอกสาร หลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบหรือรับการประเมินได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา
2. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี และอบอุ่น
3. นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้
4. นักเรียนเรียนรู้้อย่างมีความสุข
5. นักเรียนมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. ผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่าย ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ
2. ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนัก ในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน
3. คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคน ต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมในแต่ละคณะ อย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด
4. ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงานโดยต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่างๆ จากโรงเรียน
5. การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้แก่ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะเรื่อง ทักษะการปรึกษาเบื้องต้นและแนวทางการการแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียน โรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

กลยุทธ์การพัฒนาเยาวชน

การพัฒนาเยาวชนของโรงเรียนนั้น จำเป็นที่จะต้องเริ่มต้นจากแนวคิดแผนเชิงกลยุทธ์ นั่นคือการสร้างภาพรวมของการพัฒนาเยาวชนว่ามีองค์ประกอบอะไรบ้าง แต่ละองค์ประกอบจะมีจุดมุ่งหมาย กลยุทธ์ ผู้ปฏิบัติและการประเมินผลอย่างไร

โรงเรียนสามารถจัดยุทธศาสตร์การพัฒนาเยาวชนออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ คือ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนและส่วนที่เกี่ยวข้องกับชุมชน

ในส่วนของโรงเรียนมีกลยุทธ์ที่สำคัญ ตามลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม คือ

1. ในเด็กทั่วไปที่ไม่มีปัญหา ทำอย่างไรที่จะพัฒนาให้เด็กเหล่านี้มีความมั่นคงและมีชีวิตที่เป็นสุข โดยในอนาคตไม่ต้องตกเป็นเหยื่อหรือมีปัญหาจากอิทธิพลเพื่อน อิทธิพลโฆษณา และอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมด้านลบต่างๆ ที่อยู่รอบตัว

ในเด็กเหล่านี้ การพัฒนาที่สำคัญคือ การสร้างทักษะชีวิตให้มีภูมิคุ้มกันต่อปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะโดยกิจกรรมในหรือเสริมหลักสูตร สำหรับกิจกรรมในหลักสูตรนี้สามารถสร้างทักษะชีวิตทั่วไป โดยผ่านการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) และ ทักษะชีวิต (Life Skills) ตรงกับปัญหาของเยาวชนนั้นๆ โดยผ่านวิชาเฉพาะที่เกี่ยวข้อง เช่น วิชาสุขศึกษา จริยธรรม กิจกรรมแนะแนว เป็นต้น โปรแกรมนี้สามารถประเมินผลได้โดยดูจากผลงานเด็ก และจากสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาตลอดจนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่างๆ ในโรงเรียนที่ลดลง

2. ในเด็กกลุ่มเสี่ยงที่มีแนวโน้มจะมีปัญหา กล่าวคือเด็กที่มีปัจจัยเสี่ยง เช่น ครอบครัวแตกแยกมาอยู่หอพัก อยู่ในชุมชนที่มีปัญหามาก การเรียนไม่ดี ฯลฯ หรือเริ่มมีพฤติกรรมเสี่ยง เช่น เก็บตัว ไม่สนใจเรียน ทำตัวเด่นดัง ฯลฯ ในกรณีเช่นนี้การพัฒนาจะอยู่ตรงที่ครูประจำชั้นสามารถคัดกรองเด็กกว่าใครเป็นกลุ่มเสี่ยง และมีวิธีการพื้นฐานในการช่วยเหลือเด็ก เช่น จากกิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร การหาเพื่อนสนิท การพบปะเด็กเป็นรายบุคคลและการพบปะผู้ปกครอง เพื่อให้ปัจจัยเสี่ยงลดลงจนเป็นปกติหรือกระทั่งเป็นเด็กที่มั่นคงเป็นสุขต่อไป

3. ในเด็กที่มีปัญหาแล้ว เช่น ใช้สารเสพติด หนีโรงเรียน มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ในกรณีเช่นนี้การแก้ไขเป็นเรื่องสำคัญ และมักมีความซับซ้อนเกินกว่าที่ครูประจำชั้นจะดำเนินการได้ตามลำพัง เด็กควรได้รับการส่งตัวให้ครูแนะแนวที่มีทักษะในการแก้ไขปัญหาเด็กหรือส่งต่อไปในระบบให้บริการที่มีผู้เชี่ยวชาญ เช่น ผู้ให้คำปรึกษา จิตแพทย์ นักจิตวิทยา เพื่อให้การช่วยเหลือ

อย่างไรก็ตามโรงเรียนไม่สามารถพัฒนาไปด้วยตนเอง โดยตัดขาดจากชุมชนได้ เพราะในด้านหนึ่งปัญหาต่างๆ ของเด็กที่ปรากฏในโรงเรียนมักแยกไม่ออกจากปัญหาในชุมชน เช่น เด็กติดยาเสพติด เพราะมีกลไกการขายในชุมชน เด็กติดเอดส์ก็เพราะขาดการควบคุมสื่อและสถานบริการฯ ในชุมชน นอกจากนั้น การพัฒนาโรงเรียนก็ต้องอาศัยพลังของชุมชน ทั้งในด้านแนวคิดแผนงาน โครงการ ทรัพยากรต่างๆ ซึ่งไม่ใช่แต่เรื่องเงินเท่านั้น แต่รวมทั้งภูมิปัญญาและความสามารถของคนในชุมชน ตลอดจน

ทรัพยากรทางด้านวัฒนธรรมของชุมชนด้วย กลยุทธ์การพัฒนาในภาพรวมทั้งหมดนี้ อาจสรุปได้ดังในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1

กลุ่มเป้าหมาย	จุดมุ่งหมาย	มิติของงาน	กลยุทธ์	ผู้ปฏิบัติ
เด็กปกติ	มั่นคงและเป็นสุข	ส่งเสริม	สร้างทักษะชีวิต	ครู
เด็กกลุ่มเสี่ยง	ปกติ/มั่นคงเป็นสุข	ป้องกัน	เป็นที่ปรึกษา	ครูประจำชั้น
เด็กมีปัญหา	ปกติ	แก้ไข	การให้คำปรึกษา การส่งต่อ	ครูแนะแนว & ระบบบริการ เฉพาะ
ชุมชน	ชุมชนร่วมกันพัฒนา	การมีส่วนร่วม ของชุมชน	การวิเคราะห์ & ทำแผนพัฒนา ชุมชน	

ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

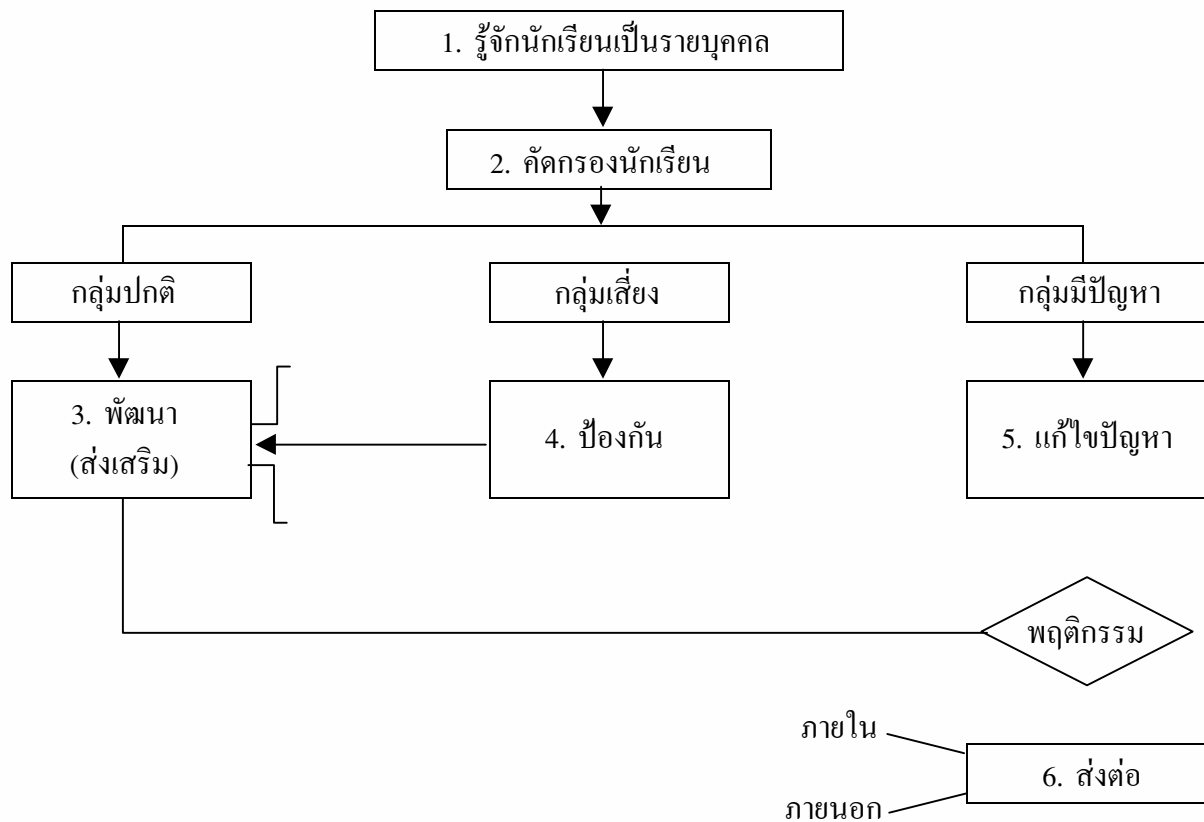
ความหมาย

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าวและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน

การดูแลช่วยเหลือ หมายรวมถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด

แผนภูมิ แสดงกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา

กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่แสดงในแผนภูมิ เป็นความรับผิดชอบของครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาตลอดกระบวนการ โดยมีการประสานงานหรือรับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ครูที่เกี่ยวข้องและผู้ปกครอง

ตัวอย่างวิธีการและเครื่องมือในการดำเนินงาน

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 1.1 ด้านความสามารถ - การเรียน - ความสามารถอื่นๆ 1.2 ด้านสุขภาพ - ร่างกาย - จิตใจ 1.3 ด้านพฤติกรรม 1.4 ด้านครอบครัว - เศรษฐกิจ - การคุ้มครองนักเรียน - การเลี้ยงดู 1.5 ด้านสังคม 1.6 ด้านอื่นๆ	1) ศึกษาข้อมูลจากระเบียนสะสม (ป.06/ป.พ8) 2) ศึกษาข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 3) ศึกษาข้อมูลจากแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ 4) การสัมภาษณ์นักเรียน 5) การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน 6) การสังเกตพัฒนาการด้านสังคมของนักเรียน ฯลฯ	1) ระเบียนสะสม (ป.06/ป.พ8) 2) แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 3) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ 4) แบบสัมภาษณ์นักเรียน 5) แบบสังเกตพฤติกรรม 6) แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน 7) แบบสังเกตพัฒนาการด้านสังคมของนักเรียน ฯลฯ
2. การคัดกรองนักเรียน 2.1 กลุ่มปกติ 2.2 กลุ่มเสี่ยง 2.3 กลุ่มมีปัญหา	1) วิเคราะห์ข้อมูลจากระเบียนสะสม (ป.06/ป.พ8) 2) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน 3) วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลอื่นๆ เช่น - ผู้เลี้ยงดู - บุคคลแวดล้อมนักเรียน - ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล - แวดล้อมนักเรียนกับนักเรียน - ด้านสังคม	1) เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน 2) แบบสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) แบบสรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นห้องเรียน 4) แบบประเมินปัจจัยเสี่ยง

กระบวนดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>3. การส่งเสริมนักเรียนทุกกลุ่ม</p>	<p>จัดกิจกรรมต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) 2) ประชุมผู้ปกครองนักเรียน (Classroom meeting) 3) กิจกรรมอื่นๆ ที่ครูพิจารณาว่าเหมาะสมในการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น เช่น <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมที่สร้างเสริมความเห็นอกเห็นใจระหว่างนักเรียนกับนักเรียน - กิจกรรมกลุ่มบ่าเพ็ญประโยชน์ในโรงเรียนเพื่อให้เกิดความเสียสละ ความสามัคคี - กิจกรรมที่เน้นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างรุ่นพี่และ รุ่นน้อง - กิจกรรมที่นักเรียนได้แสดงความสามารถเฉพาะตัว - กิจกรรมสร้างเสริมทีมระหว่างนักเรียนกับนักเรียน <p>ฯลฯ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) แนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมของนักเรียน 2) แนวทางการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียน 3) แบบบันทึก/สรุปประเมินผลการดำเนินกิจกรรม <ul style="list-style-type: none"> - โฮมรูม - ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน - กิจกรรมที่สร้างเสริมความเห็นอกเห็นใจระหว่างนักเรียนกับนักเรียน - กิจกรรมกลุ่มบ่าเพ็ญประโยชน์ในโรงเรียนเพื่อให้เกิดความเสียสละ ความสามัคคี - กิจกรรมที่เน้นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง <p>ฯลฯ</p>
<p>4. การป้องกัน</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ให้การปรึกษาเบื้องต้น 2) ประสานงานกับครูและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อการจัดกิจกรรมสำหรับการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของ นักเรียน เช่น <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมในห้องเรียน - กิจกรรมเสริมหลักสูตร - กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน - กิจกรรมซ่อมเสริม - กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง 	<ol style="list-style-type: none"> 1) แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันปัญหาของนักเรียน 2) แบบบันทึกสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) แบบบันทึกรายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>5. การแก้ไข</p>	<p>1) ให้การปรึกษา</p> <p>2) ประสานงานกับครูและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อการจัดกิจกรรมสำหรับการแก้ไขปัญหาและการช่วยเหลือนักเรียน เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยวิธีการให้นักเรียนใกล้ชิดกับครู/กลุ่มเพื่อน เพื่อการควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม - กิจกรรมแก้ปัญหาระยะยาวโดยวิธีการเชิญบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น ครู ผู้ปกครอง ผู้ประกอบวิชาชีพมาร่วมกันค้นหา วิเคราะห์ และวางแผนแนวทางในการจัดการแก้ปัญหา 	<p>1. แนวทางการจัดกิจกรรม เพื่อการป้องกันปัญหาของนักเรียน</p> <p>2. แบบบันทึกสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล</p> <p>3. แบบบันทึกรายงานผลการแก้ไขปัญหานักเรียนทั้งเฉพาะหน้าและระยะยาว</p>
<p>6. การส่งต่อ</p> <p>6.1 การส่งต่อภายใน</p> <p>6.2 การส่งต่อภายนอก</p>	<p>1) บันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป เช่น ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ครูประจำวิชา ครูพยาบาล เป็นต้น ซึ่งเป็นการส่งต่อภายใน</p> <p>2) บันทึกการส่งนักเรียนไปยัง ผู้เชี่ยวชาญภายนอก เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กตามหน่วยงานต่างๆ โดยครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง เป็นผู้ดำเนินการ</p>	<p>1) แบบบันทึกการส่งต่อของโรงเรียน</p> <p>2) แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน</p>

หมายเหตุ โรงเรียนสามารถพิจารณาเลือกใช้วิธีการ และเครื่องมืออื่นๆ เพิ่มเติมนอกจากที่ระบุเพื่อการดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นตามความเหมาะสมของสภาพโรงเรียน

องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ 6 ประการ คือ

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
2. การคัดกรองนักเรียน
3. การส่งเสริมนักเรียน
4. การป้องกัน
5. การแก้ไขปัญหา
6. การส่งต่อ

แต่ละองค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าว มีความสำคัญ มีวิธีการและเครื่องมือที่แตกต่างกันไป แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

1. ความสำคัญ

ด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหา นักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

2. ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน

ครูที่ปรึกษาควรมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างน้อย 3 ด้านใหญ่ๆ คือ

1. ด้านความสามารถ แยกเป็น
 - 1.1 ด้านการเรียนรู้
 - 1.2 ด้านความสามารถอื่นๆ
2. ด้านสุขภาพ แยกเป็น
 - 2.1 ด้านร่างกาย
 - 2.2 ด้านจิตใจ

3. ด้านพฤติกรรม
4. ด้านครอบครัว แยกเป็น
 - 4.1 ด้านเศรษฐกิจ
 - 4.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน
 - 4.3 ด้านการเลี้ยงดู
5. ด้านสังคม
6. ด้านอื่นๆ ที่ครูพบเพิ่มเติม ซึ่งมีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ควรทราบ

ข้อมูลนักเรียน	รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ
1. ด้านความสามารถ 1.1 ด้านการเรียน 1.2 ด้านความสามารถอื่นๆ	<ul style="list-style-type: none"> - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวิชา - ผลการเรียนเฉลี่ยในแต่ละภาคเรียน - พฤติกรรมการเรียนในห้องเรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ไม่ตั้งใจเรียน ขาดเรียน - ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน - เชาวน์ปัญญา - ทักษะการสื่อสาร - บทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน - ความสามารถพิเศษ - การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน
2. ด้านสุขภาพ 2.1 ด้านร่างกาย	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนสูง น้ำหนัก - โรคประจำตัว ความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การได้ยิน การมองเห็น - การทำงานของกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อใหญ่ - การใช้มือ - การทรงตัว - การเคลื่อนไหว - การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับเพศ

ข้อมูลนักเรียน	รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ
2.2 ด้านจิตใจ	<ul style="list-style-type: none"> - อารมณ์ซึมเศร้า วิตกกังวล - การควบคุมตนเอง - การยอมรับในเหตุและผล - ความเมตตากรุณา - ทักษะในการระบายความเครียด - ความร่าเริงแจ่มใส - ความมั่นคงทางจิตใจ ไม่อ่อนไหว หรือกลัวเกินไป - ความมีสมาธิ - ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ - ความมีจินตนาการ
3. ด้านพฤติกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - ความประพฤติ - ความเฉื่อยชา - ความก้าวร้าว - การเก็บตัว - การขอร้องแกผู้อื่น - ความอิจฉาริษยา - การโกหก - การขโมย - การหนีโรงเรียน - การหนีออกจากบ้าน - การใช้จ่ายเกินตัว - การใช้สารเสพติด - ความประพฤติตนไม่เหมาะสมในเรื่องเพศ
4. ด้านครอบครัว 4.1 ด้านเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> - รายได้ครอบครัว - อาชีพของบิดา มารดา ผู้ปกครอง - ค่าใช้จ่ายในการมาโรงเรียนของนักเรียน

ข้อมูลนักเรียน	รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ
4.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - จำนวนพี่น้อง/บุคคลในครอบครัว - สถานภาพของบิดา มารดา ผู้ปกครอง - ลักษณะที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม - การเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว - การใช้สารเสพติด การติดสุรา การพนันของคนในครอบครัว
4.3 ด้านการเลี้ยงดู	<ul style="list-style-type: none"> - บุคคลที่ดูแลรับผิดชอบนักเรียน - ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว - การสื่อสารระหว่างนักเรียนกับคนในครอบครัว - ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียนในครอบครัว
5. ด้านสังคม	<ul style="list-style-type: none"> - ทักษะในการจัดการปัญหากับผู้อื่น - ทักษะในการสื่อสาร - การปรับตัวเข้ากับกลุ่ม - การกล้าแสดงออก - การมีส่วนร่วมในกลุ่ม - ความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม - ความมีระเบียบวินัย - ความเป็นผู้นำ - การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และเคารพสิทธิของผู้อื่น - การแยกผิด ถูก ชั่ว ดี - การละลายต่อบาป - การคบเพื่อนต่างเพศ

3. วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ครูที่ปรึกษาควรใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุม ทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว ที่สำคัญคือ

- 1) ระเบียบสะสม
- 2) แบบประวัตินักเรียน หรือ
- 3) วิธีการและเครื่องมืออื่นๆ เช่น การสัมภาษณ์นักเรียน การศึกษาจากแฟ้มสะสม ผลงาน การเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเอง ซึ่งจัดทำโดยกรมอนามัย เป็นต้น

1) ระเบียบสะสม (ป.06/ป.พ8)

ระเบียบสะสมเป็นเครื่องมือในรูปแบบของเอกสารเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูลและครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาพิจารณาทำความเข้าใจนักเรียนเบื้องต้น หากข้อมูลไม่เพียงพอ หรือมีข้อสังเกตบางประการ ก็ควรรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง การสอบถามจากครูอื่นๆ หรือเพื่อนๆ ของนักเรียน เป็นต้น รวมทั้งการใช้เครื่องมือทดสอบต่างๆ หากครูที่ปรึกษาดำเนินการได้

รูปแบบและรายละเอียดในระเบียบสะสมของแต่ละโรงเรียน มีความแตกต่างกันได้ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละโรงเรียน แต่อย่างน้อยควรครอบคลุมข้อมูลทั้งด้านการเรียน ด้านสุขภาพและด้านครอบครัว

ระเบียบสะสม เป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน จึงต้องเป็นความลับและเก็บไว้อย่างดี มิให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเด็กอื่นๆ มารื้อค้นได้ หากเป็นไปได้ควรเก็บไว้กับครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น และมีตู้เก็บระเบียบสะสมให้เรียบร้อย

ระเบียบสะสม ควรเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อย 3 ปีการศึกษา หรือ 6 ปีการศึกษา และส่งต่อระเบียบไปยังครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป หรืออาจจัด ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ตามดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ดูตัวอย่างระเบียบสะสมในภาคผนวก)

2) แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) (โรงเรียนอาจนำเครื่องมืออื่นมาใช้แทนก็ได้)

แบบประเมินพฤติกรรม ไม่ได้เป็นแบบวัดหรือแบบทดสอบ แต่เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรม การปรับตัว ที่มีผลเกี่ยวเนื่องกับสภาพจิต ซึ่งจะช่วยให้ครูที่ปรึกษา มีแนวทางการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น

แบบประเมินพฤติกรรม เป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพจิตเป็นผู้จัดทำขึ้น โดยพัฒนาจาก The Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) ประเทศเยอรมนี ซึ่งใช้กันแพร่หลายในประเทศแถบยุโรป เพราะมีความเที่ยงและความตรง จำนวนข้อไม่มากนัก คณะผู้จัดทำของกรมสุขภาพจิต โดยแพทย์หญิงพรรณพิมล หล่อตระกูล เป็นหัวหน้าคณะได้ทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยงและความตรงของแบบประเมิน และหาเกณฑ์มาตรฐาน (Norm) ของเด็กไทย

แบบประเมินพฤติกรรม มี 3 ชุด คือ

- ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเด็ก
- ชุดที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นผู้ประเมินเด็ก
- ชุดที่เด็กประเมินตนเอง

ทั้ง 3 ชุด มีเนื้อหาและจำนวนข้อ 25 ข้อเท่ากัน ทางโรงเรียนอาจเลือกใช้ชุดที่นักเรียนประเมินตนเองชุดเดียว หรือใช้ควบคู่กับชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเพื่อความแม่นยำยิ่งขึ้น โดยระยะเวลาที่ประเมินไม่ควรห่างจากนักเรียนประเมินตนเองเกิน 1 เดือน ซึ่งหากเป็นไปได้ควรใช้แบบประเมินทั้ง 3 ชุด พร้อมกัน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลที่ออกมา

(แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก การให้คะแนน และการแปลผล ดูในตอนที่ 2)

3) วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ

ในกรณีที่ข้อมูลของนักเรียนจากระเบียบสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่พอเพียง หรือเกิดกรณีที่จำเป็นต้องมีข้อมูลเพิ่มเติม ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้นก็อาจใช้วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ในห้องเรียน การสัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้านนักเรียน การสังเกตพัฒนาการด้านสังคมของนักเรียน เป็นต้น

การใช้แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ)
ครูที่ปรึกษา จำเป็นต้องได้รับการอบรม วิธีการใช้ก่อน
โดยอบรมพร้อมกับหัวข้ออื่น ๆ ในการดำเนินงาน
ตามกระบวนการของระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. การคัดกรองนักเรียน

1. ความสำคัญ

การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน เป็น 3 กลุ่มคือ

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน แล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ

2. กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์คัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันและแก้ไข

3. กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มที่มีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาตามแต่กรณี

การจัดกลุ่มนักเรียน มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องในการหาวิธีการ เพื่อส่งเสริมพัฒนาและหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง แก้ปัญหาได้ตรงปัญหา มีความรวดเร็วในการแก้ปัญหาเพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งถ้าหากครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้ว เป้าหมายเพื่อการแก้ปัญหาของ นักเรียนจะไม่ชัดเจน จะมีความล่าช้าในการช่วยเหลือ เพราะบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน

ผลการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าตนถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหาซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติ แม้นักเรียนจะรู้ตัวดีว่า ขณะนี้ตนมีพฤติกรรมอย่างไรหรือประสบกับปัญหาใดก็ตาม และเพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อนอีกด้วย ดังนั้นครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ นอกจากนี้หากครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการประสานงานกับผู้ปกครอง เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนควรระมัดระวังการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่า บุตรหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่มีปัญหา แตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่นๆ ซึ่งอาจมีผลเสียต่อนักเรียนในภายหลังได้

2. แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้น ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้อง และยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีการประชุมครู เพื่อการพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือ แนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกัน เป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียน รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่า ความรุนแรงหรือความดีของพฤติกรรมมีเท่าใด จึงจะจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา

(ดูตัวอย่างเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนและแบบสรุปผลการคัดกรอง ในตอนที่ 2)

การพิจารณาเพื่อจัดทำเกณฑ์การคัดกรองและแหล่งข้อมูล เพื่อคัดกรองนักเรียนแต่ละด้านนั้น มีประเด็นการพิจารณา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ข้อมูลนักเรียน	ประเด็นการพิจารณา	แหล่งข้อมูล
1. ด้านความสามารถ 1.1 ด้านการเรียนรู้	1) ผลการเรียนรู้ที่ได้และความเปลี่ยนแปลงของผลการเรียน 2) ความเข้าใจใส่ ความพร้อมในการเรียน 3) ความสามารถในการเรียน 4) ความสม่ำเสมอในการมาโรงเรียน เวลาที่มาโรงเรียน การเข้าชั้นเรียน	- ระเบียบสะสม (ป.01/ป.พ8) - วิธีการอื่นๆ เช่น การสังเกต พฤติกรรมนักเรียน การได้ข้อมูลจากครูที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เป็นต้น
1.2 ด้านความสามารถอื่นๆ	1) การแสดงออกถึงความสามารถพิเศษที่มี 2) ความถนัด ความสนใจ และผลงานในอดีตที่ผ่านมา 3) บทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน 4) การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ	- ระเบียบสะสม (ป.01/ป.พ8) - วิธีการอื่นๆ เช่น การได้ข้อมูลจากเพื่อนนักเรียน แฟ้มสะสมผลงาน พฤติกรรมที่แสดงออกของนักเรียน เป็นต้น
2. ด้านสุขภาพ 2.1 ด้านร่างกาย	1) ความปกติ ความพิการ หรือความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การมองเห็น การได้ยิน เป็นต้น 2) โรคประจำตัว 3) ความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักกับส่วนสูง 4) ความสะอาดของร่างกาย	- ระเบียบสะสม (ป.01/ป.พ8) - วิธีการอื่นๆ เช่น การสังเกต การสอบถามจากครูพยาบาล จากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเอง เป็นต้น
2.2 ด้านจิตใจ	สภาพอารมณ์ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ความวิตกกังวล หรือซึมเศร้า	- ระเบียบสะสม (ป.01/ป.พ8) - แบบประเมินพฤติกรรม - แบบสังเกต

ข้อมูลนักเรียน	ประเด็นการพิจารณา	แหล่งข้อมูล
3. ด้านพฤติกรรม	1) ความประพฤติ เช่น การลักขโมย ก้าวร้าว 2) พฤติกรรมต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการเรียน ความสามารถพิเศษและการปรับตัวของนักเรียน เช่น พฤติกรรมที่อยู่ไม่นิ่ง สมาธิสั้น 3) การแสดงพฤติกรรมต่อเพื่อน ครู และผู้ปกครอง การใช้สารเสพติด การทำร้ายตนเอง พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น	- แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน - การสังเกตพฤติกรรม - การได้ข้อมูลจากเพื่อนนักเรียน หรือจากการตอบแบบสอบถาม
4. ด้านครอบครัว		
4.1 ด้านเศรษฐกิจ	1) ผู้หารายได้ให้ครอบครัว 2)ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว ภาระหนี้สิน 3) ความเพียงพอของรายรับกับรายจ่าย 4) จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับและใช้จ่ายในแต่ละวัน	- ระเบียบสะสม (ป.01/ป.พ8) - การได้ข้อมูลจากเพื่อนนักเรียน - การได้ข้อมูลจากนักเรียน โดยตรง
4.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน	1) ความสามารถในการคุ้มครองดูแลนักเรียนได้อย่างปลอดภัยและเหมาะสมของผู้ปกครอง 2) ความเหมาะสมของสภาพที่อยู่อาศัย	- ระเบียบสะสม (ป.01/ป.พ8) - การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน - การสอบถามนักเรียนโดยตรง หรือจากเพื่อน
4.3 ด้านการเลี้ยงดู	1) ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว เช่น ครอบครัวอบอุ่น หรือทะเลาะเบาะแว้ง การใช้ความรุนแรงในการตัดสินแก้ไขปัญหาซึ่งมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักเรียน เช่น ซึม เหม่อลอย ไม่อยากกลับบ้าน เป็นต้น	- การเยี่ยมบ้าน - การสังเกตพฤติกรรม - การสอบถามจากนักเรียน โดยตรงหรือจากเพื่อน

ข้อมูลนักเรียน	ประเด็นการพิจารณา	แหล่งข้อมูล
	2) สมาชิกในครอบครัวใช้สารเสพติด สุรา หรือเล่นการพนัน รวมถึงการ เจ็บป่วยเรื้อรัง 3) แบบอย่างของครอบครัว	
5. ด้านสังคม	1) ครอบครัวแยกตัวจากสังคมแวดล้อม หรือถูกกีดกันจากสังคมแวดล้อม 2) ความสัมพันธ์ของครอบครัวต่อ ชุมชน	- การเยี่ยมบ้าน - การสอบถามจากแหล่งข้อมูล ต่างๆ เช่น เพื่อนบ้าน เพื่อน นักเรียน

3. การส่งเสริมนักเรียน

1. ความสำคัญ

การส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูประจำชั้น ไม่ว่าจะ
 จะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเอง
 ในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหา และ
 เป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ และมีคุณภาพตามที่
 โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

2. วิธีการและเครื่องมือเพื่อการส่งเสริมนักเรียน

การส่งเสริมนักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญ
 ที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

- 1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)
- 2) การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)
- 3) กิจกรรมอื่นๆ

ตัวอย่างแนวทางการจัดกิจกรรม

1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
<p>☞ กิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มก็ได้ ซึ่งสถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรมโฮมรูมอาจเป็นที่ห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ให้มีบรรยากาศเสมือนบ้านที่มีครูประจำชั้นและนักเรียนเป็นดังสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน และมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่างๆ เช่น การรู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม มีทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปรับตัว และการวางแผนชีวิต เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ครูและนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วยกัน</p> <p>☞ ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมโฮมรูมจะช่วยให้ครูประจำชั้นรู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมความสามารถและป้องกันปัญหาของนักเรียนได้อีกด้วย</p>	<p>แนวดำเนินการกิจกรรมโฮมรูม มีดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) กำหนดกิจกรรมโฮมรูม โดยยึดตามความต้องการของนักเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโฮมรูม ดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> (1.1) สำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม (1.2) พิจารณาเลือกหัวข้อและวิธีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน หรือให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้นๆ เป็นเรื่องที่ทันสมัย (1.3) การจัดกิจกรรมโฮมรูมแต่ละครั้งควรมีการดำเนินการเป็นหลักฐานทั้งก่อนดำเนินการ และหลังดำเนินการ ซึ่งอาจเขียนในรูปแบบของการบันทึกการจัดกิจกรรม หรืออื่นๆ รวมทั้งให้มีการบันทึกสรุปผลที่เกิดขึ้นหลังการจัดกิจกรรมทุกครั้ง ซึ่งการบันทึกอาจบันทึกในแผนการจัดกิจกรรมหรือในรูปแบบฟอร์มบันทึกที่แยกออกมาต่างหากก็ได้ (1.4) ประเมินผลการจัดกิจกรรมและจัดทำรายงาน (2) โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม หรือมีคู่มือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง โดยมีจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน ครูประจำชั้นก็ดำเนินการตามนั้น แต่ให้มีความยืดหยุ่นในการกำหนดหัวข้อและวิธีดำเนินการให้เหมาะสมและทันสมัยได้ด้วย (3) วิธีการผสมผสาน โดยยึดตามความต้องการของนักเรียน และนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม (4) วิธีการอื่นๆ ตามความเหมาะสม

2) การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง (Classroom meeting)

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
<p>✎ การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน เป็นการพบปะกันระหว่างครูประจำชั้นกับผู้ปกครองนักเรียนที่ครูประจำชั้นดูแลอยู่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียน และผู้ปกครองด้วยกัน</p> <p>✎ การประชุมผู้ปกครองดังกล่าวจะทำให้ให้นักเรียนได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองมากขึ้น ทั้งเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพ มีความสามารถมากยิ่งขึ้น หรือร่วมมือกับทางโรงเรียนในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหานักเรียน</p>	<p>ครูประจำชั้นควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้มิใช่การรายงานสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่าง-เดียว แต่เป็นการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่จะทำให้ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น ดังนั้นสิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในการจัดกิจกรรมประชุมก็คือ</p> <p>(1) การเตรียมการ</p> <p>ครูประจำชั้นควรเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมในด้านต่างๆ โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนแต่ละคน และกิจกรรมที่จะดำเนินการโดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน</p> <p>(2) การสื่อสาร</p> <p>ครูประจำชั้นควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม ใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใยใส่ใจของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน และอาศัยกิจกรรมที่จะทำให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบ และต้องการปรับปรุงหรือแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียน</p> <p>(3) การจัดกิจกรรมในการประชุม</p> <p>การที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุมนั้นจำเป็นต้องใช้กิจกรรมต่างๆ โดยเริ่มต้นด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองด้วยกันก่อนจึงจะมีกิจกรรมอื่นๆ ให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p>

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
	<p>(4) การสรุปผลและบันทึกหลักฐานการประชุมผู้ปกครอง ในการประชุมแต่ละครั้ง ครูประจำชั้นควรมีการสรุปผล และจัดทำเอกสารเป็นหลักฐาน เพื่อประโยชน์ดังนี้</p> <p>(4.1) เป็นหลักฐานในการประชุมทุกครั้ง</p> <p>(4.2) เป็นข้อมูลสำหรับดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป</p> <p>(4.3) เป็นข้อมูลสำหรับประชุมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองในครั้งต่อไป</p>

3) กิจกรรมอื่น ๆ

กิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ ตัวอย่างเช่น กิจกรรมกลุ่ม
ผู้บำเพ็ญประโยชน์

การจัดกิจกรรมกลุ่มผู้บำเพ็ญประโยชน์

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
<p> กิจกรรมกลุ่มผู้บำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อ ส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่มก็ได้ เพื่อให้ นักเรียนได้บำเพ็ญประโยชน์ เพื่อส่วนรวม อันก่อให้เกิด ความเสียสละ ความสามัคคีใน กลุ่ม สถานที่จัดกิจกรรมอาจ เป็นในห้องเรียน หรือนอก โรงเรียนก็ได้</p>	<p>(1) สำรวจความต้องการของนักเรียน</p> <p>(2) พิจารณาเลือกกิจกรรมและสถานที่บำเพ็ญประโยชน์</p> <p>(3) จัดกิจกรรมกลุ่มผู้บำเพ็ญประโยชน์แต่ละครั้งควรมีการ ดำเนินการเป็นหลักฐานทั้งก่อนดำเนินการและหลัง ดำเนินการ ซึ่งอาจเป็นการจดบันทึก หรือสรุปผลหลังการ จัดกิจกรรมทุกครั้ง</p> <p>(4) ประเมินผลการจัดกิจกรรมและจัดทำรายงาน</p>

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
<p>๕ ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมกลุ่มผู้บำเพ็ญประโยชน์จะช่วยให้นักเรียนรู้จักและคุ้นเคยกับครูประจำชั้น และทำให้นักเรียนมีความเสียสละและมีความสามัคคีในกลุ่ม</p>	

4. การป้องกันช่วยเหลือนักเรียน

1. ความสำคัญ

ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ จะต้องให้ความดูแลและเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือป้องกันโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่ และมีคุณค่าอย่างมาก ในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

2. วิธีการและเครื่องมือเพื่อการป้องกันช่วยเหลือนักเรียน

การป้องกันช่วยเหลือให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิควิธีการ แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องดำเนินการ มี 3 ประการ คือ

- 1) การให้การปรึกษาเบื้องต้น
- 2) การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันช่วยเหลือนักเรียน
- 3) การจัดกิจกรรมอื่นๆ ในการป้องกันช่วยเหลือนักเรียนเฉพาะหน้า และกิจกรรมการป้องกันระยะยาว

ตัวอย่างในการจัดกิจกรรม

1) การให้การปรึกษาเบื้องต้น

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
<p>✍ การให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนเป็นการช่วยเหลือและป้องกันปัญหาให้ลดน้อยลง ทั้งด้านความรู้สึก ความคิด และการปฏิบัติตนของนักเรียนในทางที่ไม่ถูกต้อง โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ไปแต่ในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์</p> <p>✍ ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การให้คำปรึกษาเบื้องต้นมีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ให้คำปรึกษาควรมีความรู้และทักษะพื้นฐาน ดังนี้</p>	<p>ผู้ให้คำปรึกษาควรมีความรู้และความพร้อมในการให้คำปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนด้วยความรู้สึที่ดีต่อนักเรียน ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบ การให้คำปรึกษาจะต้องมีกระบวนการในการให้คำปรึกษา ดังนี้</p> <p>กระบวนการการให้คำปรึกษา</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างสัมพันธภาพ 2. พิจารณาทำความเข้าใจปัญหา 3. กำหนดวิธีการดำเนินการป้องกันการให้ความช่วยเหลือนักเรียน 4. ยุติการเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดี มีคุณภาพนั้น ผู้ให้คำปรึกษาควรจะปฏิบัติดังนี้ <ol style="list-style-type: none"> 1) รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการให้คำปรึกษาหรือวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งอาจรับการอบรมจากหน่วยงานภายนอก หรือโรงเรียนจัดอบรมให้ 2) หมั่นฝึกฝนทักษะการให้คำปรึกษาและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ 3) ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการหรือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษา การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2) การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันช่วยเหลือนักเรียน

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
<p>✍ ในการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน นอกจากจะให้การปรึกษาเบื้องต้นแล้วการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของครูทุกคนและผู้ปกครอง</p>	<p>ครูที่ปรึกษา สามารถคิดพิจารณากิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนได้หลายแนวทาง ซึ่งในที่นี้สรุปได้ 5 แนวทางที่จำเป็น คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร 2. การใช้กิจกรรมในห้องเรียน 3. การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน 4. การใช้กิจกรรมซ่อมเสริม 5. การใช้กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง <p>สำหรับข้อ 2, 3 และ 5 ครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการด้วยตนเอง ส่วนข้อ 1 และ 4 จำเป็นต้องมีการประสานงานเพื่อขอความร่วมมือจากครูอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนด้วย แต่อย่างไร ก็ตามการช่วยเหลือทั้ง 5 กิจกรรมดังกล่าว ครูที่ปรึกษาสามารถขอคำแนะนำความคิดเห็นจากครูอื่นๆ ในการจัดกิจกรรมให้ได้ผลยิ่งขึ้น</p> <p>การพิจารณาเลือกใช้กิจกรรม ครูที่ปรึกษาควรคำนึงถึง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความเหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะปัญหา 2. บุคลิกลักษณะของนักเรียนแต่ละคน 3. สภาพของชั้นเรียน/โรงเรียน/ชุมชน <p>ทั้ง 5 กิจกรรมมีรายละเอียดแสดงไว้ในภาคผนวก เรื่อง ตัวอย่างการจัดกิจกรรมการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน แบบบันทึกการช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล และแบบสรุปรายงานผลการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน</p>

3) การจัดกิจกรรมอื่น ๆ ในการป้องกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนเฉพาะหน้า และกิจกรรมการป้องกันระยะยาว

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
✍ การจัดกิจกรรมอื่น ๆ ในการป้องกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนเฉพาะหน้า และกิจกรรมการป้องกันระยะยาว เป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องจัดและมีการวางแผนอย่างรอบคอบเพื่อให้กิจกรรมที่จะจัดให้เด็กมีความเหมาะสม	<p>การวางแผนการจัดกิจกรรมครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ต้องมีความรู้และมีการวางแผนที่รอบคอบ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ต้องมีความรู้ทางด้านจิตวิทยาและการพัฒนาเด็ก 2. มีวิธีการเสริมสร้างคุณค่าให้กับเด็ก 3. การจัดกิจกรรมกลุ่มควรจัดให้เหมาะสมกับวัยเด็ก 4. รู้จักการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กหรือนักเรียนร่วมกัน 5. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อครอบครัวของเด็กกับผู้ปกครอง

4. ข้อพึงตระหนักในการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน

1. การรักษาความลับ

1.1 เรื่องราวข้อมูลของนักเรียนที่ต้องป้องกันและให้ความช่วยเหลือไม่ควรนำไปเปิดเผย ยกเว้นเพื่อขอความร่วมมือในการจะช่วยให้มีการป้องกันช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ระบุชื่อ-สกุลจริงของนักเรียน และการเปิดเผยควรเป็นไปในลักษณะที่ทำให้เกียรตินักเรียน

1.2 บันทึกข้อมูลการป้องกันการช่วยเหลือนักเรียน ควรเก็บไว้ในที่เหมาะสมและสะดวกในการเรียกใช้

1.3 การรายงานการป้องกันการช่วยเหลือนักเรียน ควรรายงานในส่วนที่เปิดเผยได้โดยให้เกียรติและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

2. การป้องกัน

2.1 การป้องกันการช่วยเหลือนักเรียน ต้องพิจารณาสาเหตุของการที่จะป้องกันให้ครบถ้วน และหาวิธีป้องกันการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ๆ เพราะการป้องกันมิได้เกิดจากสาเหตุใดเพียงสาเหตุเดียว แต่อาจจะเกิดจากหลายๆ สาเหตุที่เกี่ยวข้องเนื่องสัมพันธ์กัน

2.2 การป้องกันมีหลายวิธีการ ต้องป้องกันให้ตรงกับสาเหตุ สาเหตุใดที่เหมือนกันควรจะป้องกันและช่วยเหลือให้สอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมกับนักเรียน เนื่องจากความแตกต่างของบุคคล

ดังนั้นการป้องกันและให้ความช่วยเหลือนักเรียนควรจะทำให้คำแนะนำปรึกษาให้ถูกต้องและตรงกับสาเหตุ
ควรมีกระบวนการหรือทักษะในการป้องกันและช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ ฝึกฝน เพื่อการนำ
ไปใช้ให้เหมาะสมกับการป้องกันช่วยเหลือนักเรียนในแต่ละคน

5. การแก้ไข้ปัญหา

1. ความสำคัญ

ในการช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสนใจใส่ใจกับนักเรียน
ทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่จะต้องให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่
อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือเพื่อแก้ไข้ปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหา
ของสังคม การแก้ไข้ปัญหาของนักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้
นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

2. วิธีการและเครื่องมือเพื่อการแก้ไข้ปัญหา

การแก้ไข้ปัญหาให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิค วิธีการ แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และ
ผู้ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องดำเนินการ มี 3 ประการ คือ

- 1) การให้การปรึกษาเบื้องต้น
- 2) การจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไข้ปัญหา
- 3) การจัดกิจกรรมอื่นๆ เช่น การแก้้ปัญหาเฉพาะหน้า และกิจกรรมการแก้ไข้ปัญหาระยะยาว

ตัวอย่างในการจัดกิจกรรม

1) การให้การปรึกษาเบื้องต้น

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
<p>☞ การให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับ นักเรียนเป็นการช่วยเหลือ ผ่อนคลาปัญหาให้ลดน้อยลง ทั้งด้านความรู้สึก ความคิด และการปฏิบัติตนของนักเรียน ในทางที่ไม่ถูกต้อง โดยมุ่งหวัง ให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมไปในทางที่ดีงาม หรือพึงประสงค์</p>	<p>ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีความ พร้อมในการให้คำปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนด้วยความ รู้สึก ที่ดีต่อนักเรียนตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการปรึกษา โดยมีกระบวนการ ในการปรึกษา ดังนี้</p> <p>กระบวนการปรึกษา</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างสัมพันธภาพ - พิจารณาทำความเข้าใจปัญหา - กำหนดวิธีการและดำเนินการแก้ไข้ปัญหา - ยุติการปรึกษา

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
<p>✍️ ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การปรึกษาเบื้องต้นมีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น/ผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรมีความรู้และทักษะพื้นฐาน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) จิตวิทยาวัยรุ่น 2) ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ทั้งร่างกายและจิตใจ 3) กระบวนการและทักษะการปรึกษาเบื้องต้นที่สำคัญๆ คือ <ul style="list-style-type: none"> - การสร้างสัมพันธภาพ - การใช้คำถาม - การรับฟังทั้งเนื้อหาและความรู้สึก 4) แนวทางการแก้ไขปัญหาของนักเรียนในแต่ละลักษณะปัญหา เช่น ด้านการเรียน สุขภาพ ครอบครัว หรือการใช้สารเสพติด การพนัน หนีเรียน เป็นต้น ซึ่งศึกษาค้นคว้าได้จากเอกสารของหน่วยงานต่างๆ 	<p>การเป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดี มีคุณภาพนั้น ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น/ผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรจะปฏิบัติ ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปรึกษาหรือวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งอาจรับการอบรมจากหน่วยงานภายนอกหรือโรงเรียนจัดอบรมให้ 2) หมั่นฝึกฝนทักษะการปรึกษาและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ 3) ศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยา พัฒนาการ หรือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2) การจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียน

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
<p>✍ ในการแก้ไขปัญหานักเรียน นอกจากจะให้คำปรึกษาเบื้องต้นแล้ว การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของครูทุกคน และผู้ปกครอง</p>	<p>ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น/ผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถคิดพิจารณากิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนได้หลายแนวทาง ซึ่งในที่นี้สรุปไว้ 5 แนวทางที่จำเป็น คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร 2. การใช้กิจกรรมในห้องเรียน 3. การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน 4. การใช้กิจกรรมซ่อมเสริม 5. การใช้กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง <p>สำหรับข้อ 2, 3 และ 5 ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น/ผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถดำเนินการด้วยตนเอง ส่วนข้อ 1 และ 4 จำเป็นต้องมีการประสานงานเพื่อขอความร่วมมือจากครูอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสนับสนุนของผู้บริหารโรงเรียนด้วย แต่อย่างไรก็ตาม การช่วยเหลือทั้ง 5 กิจกรรมดังกล่าว ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น/ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถขอคำแนะนำความคิดเห็นจากครูอื่นๆ ในการจัดกิจกรรมให้ได้ผลยิ่งขึ้น การพิจารณาเลือกใช้กิจกรรม ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น/ผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรคำนึงถึง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความเหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะปัญหา 2. บุคลิกลักษณะของนักเรียนแต่ละคน 3. สภาพของชั้นเรียน/โรงเรียน/ชุมชน <p>ทั้ง 5 กิจกรรมมีรายละเอียดแสดงไว้ในภาคผนวก</p>

3) การจัดกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและการแก้ปัญหาระยะยาว

สาระความรู้	แนวดำเนินการ
<p>การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเมื่อเด็กใช้อ่านากับเด็ก</p> <p>เมื่อพบว่ามีการใช้อ่านาจระหว่างเด็กด้วยกันอย่างไม่เหมาะสม เช่น มีการรังแกกัน หรือการข่มขู่ รีดไถเงิน ฯลฯ</p> <p>1. การแก้ปัญหาเฉพาะหน้ากับเด็กที่เป็นผู้ใช้อ่านาจ ให้ใช้วิธีทางบวกกับเด็กที่เป็นผู้ใช้อ่านาจ โดยอาจให้เด็กอยู่ใกล้ชิดกับครูมากที่สุด เพื่อที่ครูจะได้คอยควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้</p> <p>2. การแก้ปัญหาเฉพาะหน้ากับเด็กที่ถูกใช้อ่านาจ ให้พูดคุยกับเด็กอย่างนุ่มนวล และทำให้เด็กสบายใจ และรู้สึกมั่นคงในความปลอดภัย โดยแนะนำให้เด็กรู้จักวิธีการเบื้องต้น เช่น หลีกเลี้ยง ปฏิเสธ วิ่งหนี และเน้นว่าหากเกิดเหตุการณ์ขึ้นอีกให้รีบบอกครู</p> <p>การแก้ปัญหาระยะยาว</p> <p>ในการแก้ปัญหาระยะยาว จะต้องมีการค้นหาข้อเท็จจริงว่า เหตุการณ์ดังกล่าวเกิดจากสาเหตุใด และค้นหาสาเหตุต่อไปว่า เพราะสาเหตุใดที่ทำให้เด็กใช้อ่านาจอย่างไม่เหมาะสม</p>	<p>ครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น/ผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีความรู้เรื่อง ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. จิตวิทยาและพัฒนาการของเด็ก 2. วิธีการแก้ปัญหาคารข่มขู่รังแกกันในโรงเรียน <p>โดยอาจใช้กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ในโรงเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาคารข่มขู่รังแกกันระหว่างเด็กกับเด็ก เช่น</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมสร้างเสริม Team spirit 2. กิจกรรมสร้างความเห็นอกเห็นใจให้เกิดขึ้นในกลุ่ม 3. กิจกรรมที่เน้นการช่วยเหลือกันระหว่างรุ่นพี่และรุ่นน้อง

ข้อที่พึงตระหนักในการแก้ไขปัญหานักเรียน

1. การรักษาความลับ

1.1 เรื่องราวข้อมูลของนักเรียนที่ต้องช่วยเหลือแก้ไข ไม่ควรนำไปเปิดเผย ยกเว้นเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ระบุชื่อ-สกุลจริงของนักเรียน และการเปิดเผยควรเป็นไปในลักษณะที่ไม่เกี่ยรตนักเรียน

1.2 บันทึกข้อมูลการแก้ไขปัญหานักเรียน ควรเก็บไว้ในที่เหมาะสมและสะดวกในการเรียกใช้

1.3 การรายงานการแก้ไขปัญหานักเรียน ควรรายงานในส่วนที่เปิดเผยได้ โดยให้เกียรติและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

2. การแก้ไขปัญหา

2.1 การช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน ต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วน และหาวิธีการที่เหมาะสมกับสาเหตุนั้นๆ เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่อาจจะเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

2.2 ปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนแต่ละคน ไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกัน และวิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่งก็อาจไม่เหมาะสมกับนักเรียนอีกคนหนึ่ง เนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้น การช่วยเหลือนักเรียนโดยเฉพาะการให้คำปรึกษาแนะนำจึงไม่มีสูตรสำเร็จเพียงแต่มีแนวทาง กระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ ผักผ่อนเพื่อการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาในนักเรียนแต่ละคน

ข้อสังเกต

การแก้ไขปัญหานักเรียนหรือการส่งต่อนั้น ในบางกรณีครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น/ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่กระบวนการการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือการคัดกรอง นักเรียนก็ได้ โดยขึ้นอยู่กับกรณีปัญหาของนักเรียนแต่ละคน

6. การส่งต่อนักเรียน

1. ความสำคัญ

ในการแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูที่ปรึกษา ตามกระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อาจมีบางกรณีที่ปัญหามีความยากต่อการแก้ไขช่วยเหลือ หรือแก้ไขช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหานักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ปัญหานักเรียนเป็นบทรบหน้าหน้าของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา/ผู้ที่เกี่ยวข้องคนใดคนหนึ่งเท่านั้นความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไขช่วยเหลือ

การส่งต่อ แบ่งเป็น 2 แบบ คือ

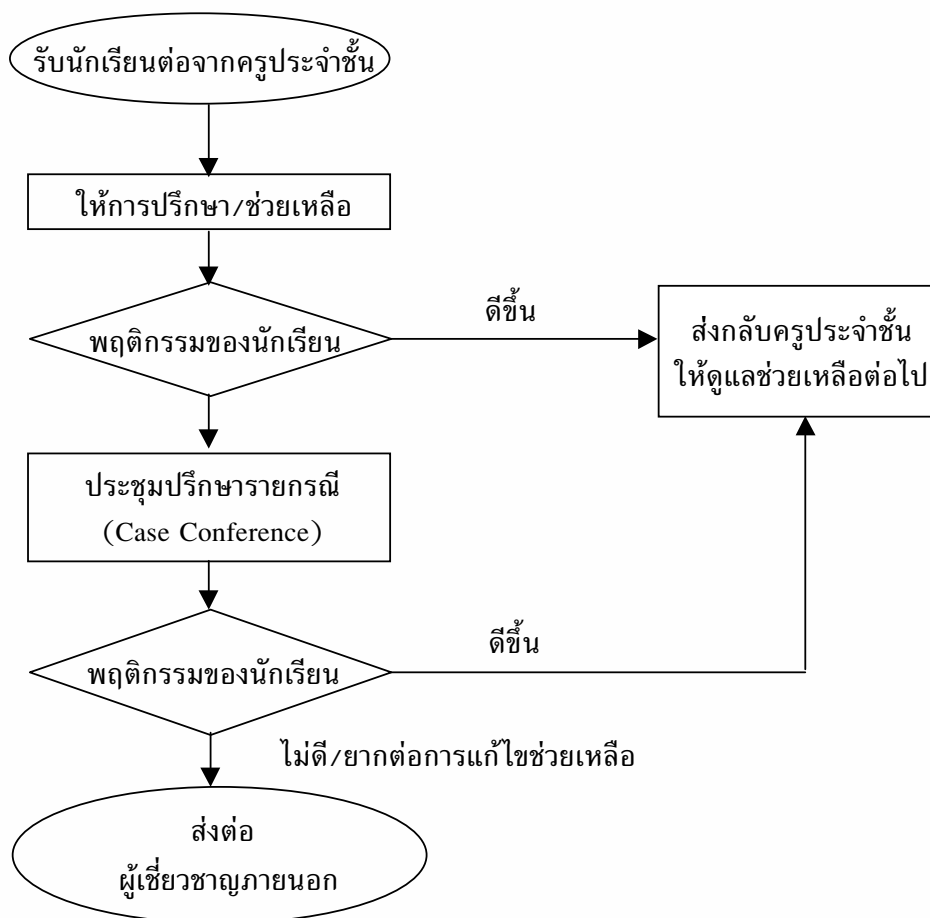
1. การส่งต่อภายใน ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา/ผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การแก้ไขช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล/ครูอนามัย ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น

2. การส่งต่อภายนอกครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก เช่น เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็กตามหน่วยงานต่างๆ

สำหรับการส่งต่อภายใน หากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองจะเป็นการแก้ไขช่วยเหลือปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา/ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก ปัญหาพฤติกรรมที่ซับซ้อนหรือรุนแรง เป็นต้น การรับต่อต้องมีการแก้ไขช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และประสานการทำงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ แต่หากเกิดกรณียากต่อการแก้ไขช่วยเหลืออีก ก็ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอกเช่นกัน ดังแผนภูมิแสดงกระบวนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขช่วยเหลือปัญหานักเรียนของครูแนะแนว/ฝ่ายปกครอง

แผนภูมิ

กระบวนการดำเนินงานเพื่อแก้ไขช่วยเหลือปัญหานักเรียนของครูแนะแนว/ฝ่ายปกครอง

2. แนวทางการพิจารณาในการส่งต่อโดยครูประจำชั้น

การส่งต่อนักเรียน เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไปนั้น มีแนวทางการพิจารณาในการส่งต่อสำหรับครูประจำชั้น ดังนี้

1) นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้น หรือแย่ลง แม้ว่าครูประจำชั้นจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใดๆ

2) นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูประจำชั้น เช่น ให้ทำกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือก็ไม่ยินดีร่วมกิจกรรมใดๆ เป็นต้น

3) ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความซับซ้อนของสภาพจิตใจที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้รับการบำบัดทางจิตวิทยา ควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะทางเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป

3. แนวดำเนินการส่งต่อนักเรียน

แนวทางการส่งต่อนักเรียน	จุดประสงค์
1. ครูประจำชั้นประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อ เพื่อให้ทราบล่วงหน้าก่อน	- เพื่อให้ผู้รับนักเรียนต่อได้เตรียมการในการช่วยเหลือนักเรียน
2. สรุปรายชื่อส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือ และวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมา รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือนั้น ให้ผู้รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบ โดยมีแบบบันทึกการส่งต่อ หรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง	- เพื่อให้ผู้รับช่วยเหลือนักเรียนต่อทราบข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียน และการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาที่ผ่านมา ทำให้สะดวกในการวางแผนช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
3. ครูที่ปรึกษาควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ โดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ ระมัดระวังมิให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิด กังวล หรือโกรธ เป็นต้น แต่ให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไปพบครูที่จะช่วยเหลือตามแต่กรณีที่ครูประจำชั้นพิจารณาว่าเหมาะสม	- เพื่อให้นักเรียนเกิดความสบายใจ ยินดีรับการช่วยเหลือจากครูอื่นๆ เช่น ครูพยาบาล ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำวิชา เป็นต้น
4. ครูประจำชั้นนัดแนะวันเวลาสถานที่นัดพบที่ครูที่รับช่วยเหลือนักเรียน และส่งต่อให้เรียบร้อย	- รับรู้วัน เวลา สถานที่ที่พบกัน

แนวทางการส่งต่อนักเรียน	จุดประสงค์
5. ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	- เพื่อทราบความก้าวหน้าในการช่วยเหลือนักเรียน และความเปลี่ยนแปลงของนักเรียน

(ตัวอย่างบันทึกการส่งต่อและแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน ในตอนที่ 2)

ความสำเร็จในการช่วยเหลือนักเรียนเกิดจาก
 ความร่วมมือร่วมใจของนักเรียน ครูทุกฝ่าย
 และการสนับสนุนอย่างดียิ่งของผู้ปกครอง
 อีกทั้งหากมีจิตแพทย์หรือนักจิตวิทยาประจำโรงเรียน
 เพื่อร่วมกันดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 ก็จะทำให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 มีความสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ตอนที่ 2

ตัวอย่างวิธีการและเครื่องมือ
ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

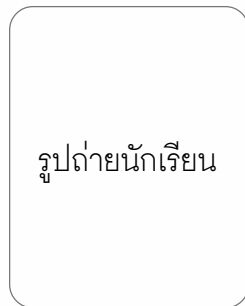

ตัวอย่าง

ตราโรงเรียน

ระเบียบสะสม

รูปถ่ายนักเรียน

ชื่อนักเรียน.....เลขประจำตัว.....

ปีการศึกษา..... ชั้น..... เลขที่..... ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา..... ชั้น..... เลขที่..... ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา..... ชั้น..... เลขที่..... ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

(เริ่มใช้ระเบียบนี้เมื่อ วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....)

คำแนะนำการใช้ระเบียบสะสม

ระเบียบสะสมเป็นเครื่องมือที่ประกอบด้วยข้อมูลส่วนตัว ครอบครัว การศึกษา อาชีพ สุขภาพ และบุคลิกภาพ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรู้จักและเข้าใจนักเรียนในทุกด้าน ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมและการพัฒนาการด้านต่างๆ ของนักเรียนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า การใช้ระเบียบสะสมควรใช้ด้วยความรอบคอบ และจริงจัง กล่าวคือ

1. มอบให้ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นผู้ดำเนินการในการกรอกข้อมูลด้านต่างๆ ของนักเรียนเพื่อการรู้จักและช่วยเหลือนักเรียนในเบื้องต้น และคัดกรองพฤติกรรมปัญหารุนแรงของ นักเรียนเพื่อส่งต่อครูแนะแนว ประสานงานกับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนั้น เช่น แพทย์ จิตแพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่อนามัย นักจิตวิทยา เป็นต้น เพื่อดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

2. ให้นักเรียนกรอกข้อมูลด้านต่างๆ ตามข้อเท็จจริงอย่างถูกต้อง ด้วยความตั้งใจและจริงจัง เริ่มตั้งแต่วันแรกที่นักเรียนเข้าเรียนและจะต้องดำเนินการกรอกข้อมูลเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นปัจจุบันตลอดเวลา จนกว่านักเรียนจะออกจากโรงเรียน ในการนี้ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องตรวจตราดูแลเอาใจใส่ เพื่อให้ผู้รับผิดชอบจัดทำข้อมูลในระเบียบสะสมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการช่วยเหลือดูแลนักเรียนได้อย่างจริงจัง

3. จัดให้มีสถานที่และตู้เอกสารหรืออุปกรณ์สำหรับเก็บระเบียบสะสมไว้ในที่มิดชิดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย อีกทั้งให้สะดวกสำหรับผู้รับผิดชอบหรือผู้เกี่ยวข้องนำไปใช้เพราะเป็นความลับที่ไม่ควรเปิดเผยแก่คนทั่วไป

4. จัดให้มีการส่งมอบต่อระเบียบสะสมระหว่างชั้นชั้นในโรงเรียนเดียวกัน สำหรับกรณีที่นักเรียนออกจากโรงเรียนเดิมเพื่อเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนอื่นจะต้องมีการบันทึกเป็นหลักฐานการส่งและการรับมอบระเบียบสะสม

1. ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ-นามสกุล.....ชื่อเล่น.....อายุ.....ปี
 เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....ศาสนา.....
 ภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัด.....ที่อยู่ปัจจุบัน.....โทรศัพท์.....
 ปัจจุบันพักอยู่กับ บิดาและมารดา บิดา มารดา อื่นๆ (ระบุ).....
 ลักษณะของที่อยู่ บ้านส่วนตัว บ้านเช่า หอพัก ห้องเช่า อื่นๆ (ระบุ).....
 นักเรียนเดินทางมาโรงเรียนโดย รถประจำทาง เดิน อื่นๆ.....ใช้ระยะเวลาเดินทาง.....นาที
 นักเรียนได้รับค่าใช้จ่ายจาก.....เป็นเงิน.....บาท/วัน, เดือน อื่นๆ (ระบุ).....
 o ค่าพาหนะเดินทางไป-กลับ.....บาท/วัน ค่าอาหารเช้า-กลางวัน.....บาท/วัน อื่นๆ.....
 เพื่อนในโรงเรียนที่นักเรียนสนิทมากที่สุด ชื่อ-นามสกุล.....เป็นนักเรียนชั้น...../
 เพื่อนที่อยู่ใกล้เคียงหรือรู้จักบ้านของนักเรียน ชื่อ-นามสกุล.....เป็นนักเรียนชั้น...../.....

ชั้น	สิ่งที่นักเรียนภาคภูมิใจในตนเอง	สิ่งที่นักเรียนอยากปรับปรุงแก้ไข	สิ่งที่นักเรียนต้องการให้โรงเรียน/ครู ช่วยเหลือ

ข้อมูลเพิ่มเติม/เปลี่ยนแปลง

วัน/เดือน/ปี	ข้อมูล	หมายเหตุ

2. ข้อมูลด้านครอบครัว

ชื่อ-นามสกุล	อายุ (ปี)	การศึกษา	อาชีพ	รายได้/เดือน	ที่อยู่หรือที่ทำงาน	โทรศัพท์
บิดา						
มารดา						
ผู้ปกครอง						

ผู้มีหน้าที่เป็นผู้ปกครอง คือ บิดา มารดา ผู้อื่นซึ่งเกี่ยวข้องกันดังนี้.....

ที่อยู่ผู้ปกครอง.....โทรศัพท์.....

ปัจจุบันบิดามารดาของนักเรียน อยู่ด้วยกัน หย่าร้าง แยกกันอยู่เพราะ.....

บิดาถึงแก่กรรม มารดาถึงแก่กรรม อื่นๆ ระบุ.....

ภาระหนี้สินของครอบครัว มี ไม่มี

ครอบครัวของนักเรียนมีสมาชิกทั้งหมด.....คน ประกอบด้วย.....

นักเรียนมีพี่น้องร่วมบิดาเดียวกัน.....คน ต่างบิดา.....คน ต่างมารดา.....คน

โดยมีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันเรียงลำดับดังนี้

ชื่อ-นามสกุล	อายุ (ปี)	การศึกษา	อาชีพ/ตำแหน่ง	รายได้/เดือน	สถานศึกษาหรือที่ทำงาน	สถานภาพ
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						

บุคคลในครอบครัวที่นักเรียนไวใจมากที่สุด ชื่อ-นามสกุล.....อายุ.....ปี เกี่ยวข้องเป็น.....

ความสัมพันธ์ของครอบครัวระหว่างบิดามารดา รักใคร่กันดี ขัดแย้งทะเลาะกันบางครั้ง

ขัดแย้งทะเลาะกันบ่อยครั้ง ขัดแย้งและทำร้ายร่างกายบางครั้ง

ขัดแย้งและทำร้ายร่างกายบ่อยครั้ง อื่นๆ ระบุ.....

บุคคลในครอบครัวมีการใช้สารเสพติด ไม่มี

มี เกี่ยวข้องเป็น....กับนักเรียน ประเภทสารเสพติดที่ใช้คือ

บุหรี่ สุรา ยาบ้า อื่นๆ ระบุ.....

ข้อมูลเพิ่มเติม/เปลี่ยนแปลง

วัน เดือน ปี	ข้อมูล	หมายเหตุ

3. ข้อมูลด้านความสามารถ

3.1 ผลการเรียนรู้ จบชั้น จากโรงเรียน จังหวัด ผลการเรียนรู้เฉลี่ย

ก. โรงเรียนที่เคยศึกษา

จบชั้น	จากโรงเรียน	จังหวัด	ผลการเรียนรู้เฉลี่ย
ป.1
ป.2
ป.3
ป.4
ป.5
ป.6

ข. โรงเรียนที่ศึกษาในปัจจุบัน

ชั้นเรียน	ผลการเรียนรู้เฉลี่ยกลุ่มวิชา								ผลการเรียนรู้เฉลี่ย
	1	2	3	4	5	6	7	8	
ชั้น..... ภาคเรียนที่ 1									
	ภาคเรียนที่ 2								
ชั้น..... ภาคเรียนที่ 1									
	ภาคเรียนที่ 2								
ชั้น..... ภาคเรียนที่ 1									
	ภาคเรียนที่ 2								

ค. เจตคติต่อวิชาเรียน

วิชาที่ชอบเรียน 1)..... 2)..... 3)..... 4).....

วิชาที่ไม่ถนัด 1)..... 2)..... 3)..... 4).....

ง. วิชาที่เรียนได้ดี

1)..... 2)..... 3)..... 4).....

3.2 ความสามารถอื่นๆ

ความสามารถที่มี 1)..... 2)..... 3)..... 4).....

ผลงานดีเด่น 1)..... 2)..... 3)..... 4).....

3.3 รางวัล / ทูนาการศึกษา

ปีการศึกษา	รางวัล	ทูนาการศึกษา

ข้อมูลเพิ่มเติม / เปลี่ยนแปลง

วัน เดือน ปี	ข้อมูล	หมายเหตุ

4. ข้อมูลด้านสุขภาพ

นักเรียนมีเลือดหมี..... มีตำหนิที่เห็นชัดเจนคือ..... สีผิว.....
 โรคประจำตัวที่เป็น..... วิธีแก้ไขเมื่อเกิดอาการคือ.....
 โรคภูมิแพ้ที่เป็นคือ..... แพ้ยา..... ยาที่ใช้ประจำ.....
 นักเรียนมีสายตา ปกติ สายตาสั้น สายตาเอียง อื่นๆ ระบุ.....
 นักเรียนสวมแว่นตา ใช่ ไม่ใช่
 นักเรียนมีความบกพร่องทางการได้ยิน มี ไม่มี
 นักเรียนมีความบกพร่องทางร่างกาย มี ไม่มี
 เคยป่วยหนักหรือเคยประสบอุบัติเหตุขั้นร้ายแรงถึงขั้นเข้าโรงพยาบาล ดังนี้.....เมื่อ พ.ศ.....
 บันทึกการเจริญเติบโตของร่างกาย (ให้บันทึกภาคเรียนละ 1 ครั้ง)

ชั้นเรียน	น้ำหนัก (กก.)	ส่วนสูง (ซม.)	ผลการเรียนเฉลี่ยกลุ่มวิชา		อื่นๆ
			ตามเกณฑ์	ต่ำกว่าเกณฑ์	
ชั้น..... ภาคเรียนที่ 1					
	ภาคเรียนที่ 2				
ชั้น..... ภาคเรียนที่ 1					
	ภาคเรียนที่ 2				
ชั้น..... ภาคเรียนที่ 1					
	ภาคเรียนที่ 2				

ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

นักเรียนคิดว่าตนเองเป็นคน

- วิตกกังวล ป่วยง่าย เครียด มีอารมณ์ขัน ซึมเศร้า ร่าเริง
 ท้อแท้ ขาดกำลังใจ มีกำลังใจ มองโลกตามความเป็นจริง
 ลึกลับ มีเป้าหมาย เหนง ก้าวร้าว ยึดหยุ่น ยิ้มแย้มแจ่มใส
 ควบคุมตนเองได้ ว้าวุ่น อื่นๆ โปรดระบุ.....

เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นนักเรียนมักจะ

- เก็บไว้คนเดียว ปรึกษาเพื่อน แก้ปัญหาด้วยตนเอง ปรึกษาคู-อาจารย์
 ปรึกษาบิดามารดา/ผู้ปกครอง อื่นๆ โปรดระบุ.....

นักเรียนมีคุณลักษณะด้าน

- รับผิดชอบ ตรงต่อเวลา มีวินัย กตัญญู ซื่อสัตย์ อุดม
 กล้าแสดงออก มีน้ำใจ พึ่งตนเอง ประหยัด ขยัน มีมนุษยสัมพันธ์
 ช่วยเหลือผู้อื่น ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ปรับตัวง่าย รู้จักใช้เวลา

ข้อมูลเพิ่มเติม/เปลี่ยนแปลง

วัน เดือน ปี	ข้อมูล	หมายเหตุ

5. ข้อมูลด้านการวางแผนการศึกษาและอาชีพ

แบบบันทึกการวางแผนการศึกษาและอาชีพ ชั้น ป.1.....

นักเรียนประเมินตนเองในด้านต่างๆ ดังนี้

- ด้านสุขภาพ.....	- ด้านเศรษฐกิจ.....
- ด้านการเรียนรู้.....	- ด้านความสามารถ.....
- ด้านความสนใจ.....	- ด้านบุคลิกภาพ.....
- ด้านอื่นๆ	

นักเรียนมีความสนใจในอาชีพต่างๆ ดังต่อไปนี้ (เรียงจากมากไปหาน้อย) 1)..... 2)..... 3).....
ซึ่งผู้ปกครองมีความคิดเห็นดังนี้.....
และต้องการเลือกสถานศึกษาต่อดังนี้ อันดับ 1)..... อันดับ 2)..... อันดับ 3).....
ซึ่งผู้ปกครองมีความคิดเห็นดังนี้.....

แบบบันทึกการวางแผนการศึกษาและอาชีพ ชั้น ป.2.....

นักเรียนประเมินตนเองในด้านต่างๆ ดังนี้

- ด้านสุขภาพ.....	- ด้านเศรษฐกิจ.....
- ด้านการเรียนรู้.....	- ด้านความสามารถ.....
- ด้านความสนใจ.....	- ด้านบุคลิกภาพ.....
- ด้านอื่นๆ	

นักเรียนมีความสนใจในอาชีพต่างๆ ดังต่อไปนี้ (เรียงจากมากไปหาน้อย) 1)..... 2)..... 3).....
ซึ่งผู้ปกครองมีความคิดเห็นดังนี้.....
และต้องการเลือกสถานศึกษาต่อดังนี้ อันดับ 1)..... อันดับ 2)..... อันดับ 3).....
ซึ่งผู้ปกครองมีความคิดเห็นดังนี้.....

แบบบันทึกการวางแผนการศึกษาและอาชีพ ชั้น ป.3.....

นักเรียนประเมินตนเองในด้านต่างๆ ดังนี้

- ด้านสุขภาพ.....	- ด้านเศรษฐกิจ.....
- ด้านการเรียนรู้.....	- ด้านความสามารถ.....
- ด้านความสนใจ.....	- ด้านบุคลิกภาพ.....
- ด้านอื่นๆ	

นักเรียนมีความสนใจในอาชีพต่างๆ ดังต่อไปนี้ (เรียงจากมากไปหาน้อย) 1)..... 2)..... 3).....
ซึ่งผู้ปกครองมีความคิดเห็นดังนี้.....
และต้องการเลือกสถานศึกษาต่อดังนี้ อันดับ 1)..... อันดับ 2)..... อันดับ 3).....
ซึ่งผู้ปกครองมีความคิดเห็นดังนี้.....

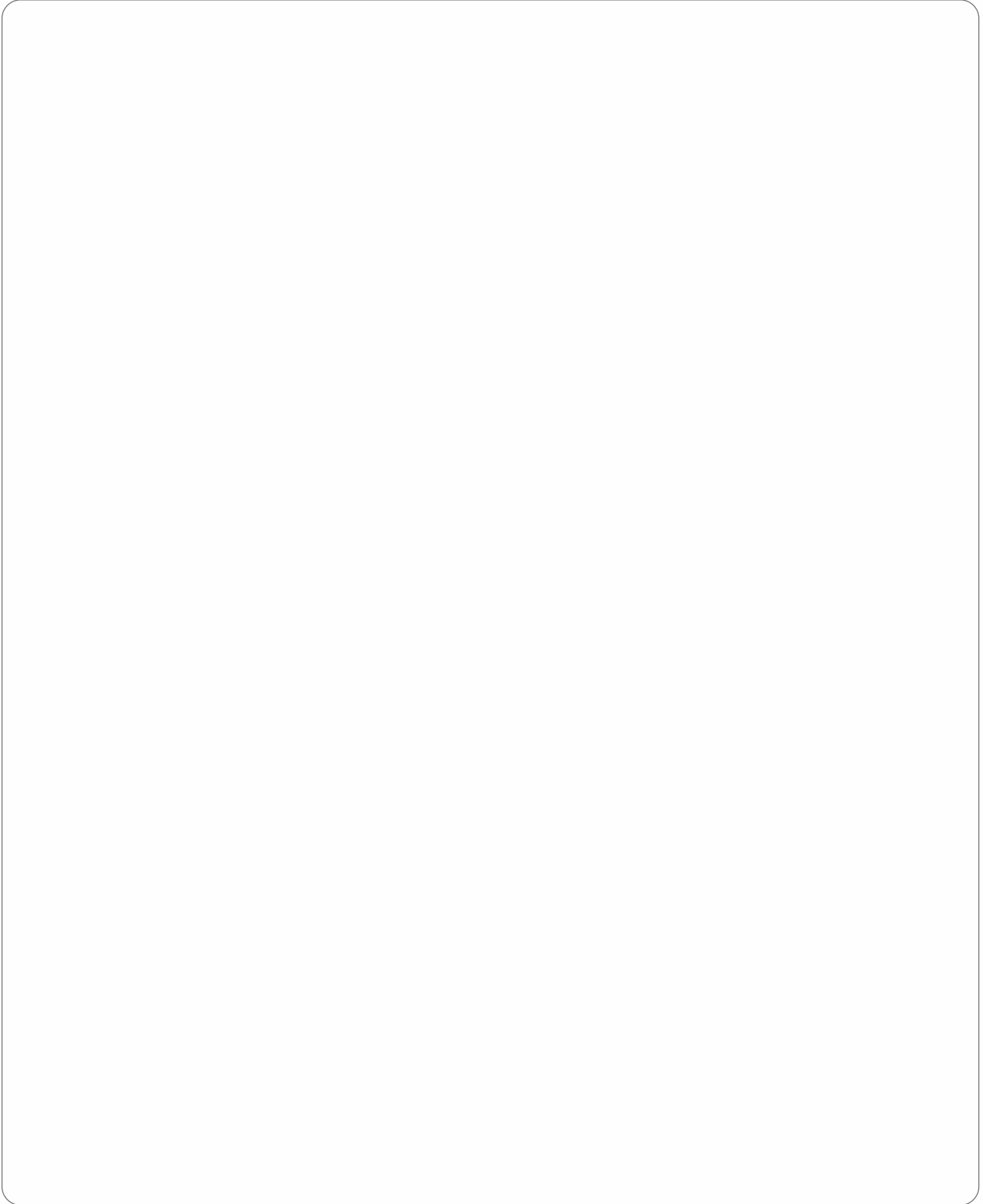

6. แผนที่แสดงการเดินทางจากโรงเรียนไปบ้าน

ชื่อ - สกุล.....

ที่อยู่.....โทรศัพท์.....

ให้นักเรียนเขียนแผนที่แสดงการเดินทางจากโรงเรียนไปบ้าน

แบบประเมินตนเอง (SDQ) (ฉบับนักเรียนประเมินตนเอง)

(ด้านหน้า)

ชื่อ-สกุล (ด.ช./ด.ญ.).....ชั้น ป...../..... เลขที่.....

วัน/เดือน/ปีเกิด..... เพศ ชาย หญิง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย **X** ในช่องท้ายหัวข้อให้ครบทุกข้อ กรุณาตอบให้ตรงกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในช่วง 6 เดือน

พฤติกรรมประเมิน	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง
1. ฉันพยายามจะทำตัวดีกับคนอื่น ฉันใส่ใจความรู้สึกคนอื่น	☐	☐	☐
2. ฉันอยู่ไม่นิ่ง ฉันนั่งนานๆ ไม่ได้	☐	☐	☐
3. ฉันปวดศีรษะ ปวดท้อง หรือไม่สบายบ่อยๆ	☐	☐	☐
4. ฉันเต็มใจแบ่งปันสิ่งของให้คนอื่น (ของกิน เกม ปากกา เป็นต้น)	☐	☐	☐
5. ฉันโกรธแค้น และมักอารมณ์เสีย	☐	☐	☐
6. ฉันชอบอยู่กับตัวเอง ฉันชอบเล่นคนเดียวหรืออยู่ตามลำพัง	☐	☐	☐
7. ฉันมักทำตามที่คุณอื่นบอก	☐	☐	☐
8. ฉันขี้กังวล	☐	☐	☐
9. ใครๆ ก็ฟังฉันได้ถ้าเขาเสียใจ อารมณ์ไม่ดีหรือไม่สบายใจ	☐	☐	☐
10. ฉันอยู่ไม่สุข วุ่นวาย	☐	☐	☐
11. ฉันมีเพื่อนสนิท	☐	☐	☐
12. ฉันมีเรื่องทะเลาะวิวาทบ่อย ฉันทำให้คนอื่นทำอย่างที่คุณต้องการได้	☐	☐	☐
13. ฉันไม่มีความสุข ท้อแท้ ร้องไห้บ่อย	☐	☐	☐
14. เพื่อนๆ ส่วนมากชอบฉัน	☐	☐	☐
15. ฉันวอกแวกง่าย ฉันรู้สึกว่าไม่มีสมาธิ	☐	☐	☐
16. ฉันกังวลเวลาอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่คุ้น และเสียความเชื่อมั่นในตนเองง่าย	☐	☐	☐
17. ฉันใจดีกับเด็กที่เล็กกว่า	☐	☐	☐
18. มีคนว่าฉันโกหก หรือขี้โกงง่ายๆ	☐	☐	☐
19. เด็กๆ คนอื่น ล้อเลียนหรือรังแกฉัน	☐	☐	☐
20. ฉันมักจะอาสาช่วยเหลือคนอื่น (พ่อแม่, ครู, เด็กคนอื่น)	☐	☐	☐
21. ฉันคิดก่อนทำ	☐	☐	☐
22. ฉันเอาของคนอื่นในบ้าน ที่โรงเรียน หรือที่อื่น	☐	☐	☐
23. ฉันเข้ากับผู้ใหญ่ได้ดีกว่าเด็กวัยเดียวกัน	☐	☐	☐
24. ฉันขี้กลัว รู้สึกหวาดกลัวได้ง่าย	☐	☐	☐
25. ฉันทำงานได้จนเสร็จ ความตั้งใจในการทำงานของฉันดี	☐	☐	☐

เรามีอย่างอื่นที่จะบอกอีกหรือไม่.....

.....

คะแนนด้านที่ 1		แปลผล
คะแนนด้านที่ 2		แปลผล
คะแนนด้านที่ 3		แปลผล
คะแนนด้านที่ 4		แปลผล
รวมคะแนนทั้ง 4 ด้าน		แปลผล

คะแนนความสามารถทางสังคม แปลผล

โดยรวมเธอคิดว่าตัวเองมีปัญหาในด้านใดด้านหนึ่งต่อไปนี้หรือไม่ :

ด้านอารมณ์ ด้านสมาธิ ด้านพฤติกรรม หรือความสามารถเข้ากับผู้อื่น

- ไม่
- ใช่ มีปัญหาเล็กน้อย
- ใช่ มีปัญหาชัดเจน
- ใช่ มีปัญหาอย่างมาก

ถ้าตอบว่า “ไม่” ไม่ต้องตอบข้อต่อไป

ถ้าเธอตอบ “ใช่” กรุณาตอบข้อต่อไปนี้

ปัญหานี้เกิดขึ้นมานานเท่าไรแล้ว

- น้อยกว่า 1 เดือน
- 1-5 เดือน
- 6-12 เดือน
- มากกว่า 1 ปี

ปัญหานี้ทำให้เธอรู้สึกไม่สบายใจหรือไม่

- ไม่เลย
- เล็กน้อย
- ค่อนข้างมาก
- มาก

ปัญหานี้รบกวนชีวิตประจำวันของเธอในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้หรือไม่

	ไม่	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มาก
ความเป็นอยู่ที่บ้าน	☐	☐	☐	☐
การคบเพื่อน	☐	☐	☐	☐
การเรียนในห้องเรียน	☐	☐	☐	☐
กิจกรรมยามว่าง	☐	☐	☐	☐

ปัญหานี้ทำให้คนรอบข้างเกิดความยุ่งยากหรือไม่ (ครอบครัว เพื่อน ครู เป็นต้น)

- ไม่เลย
- เล็กน้อย
- ค่อนข้างมาก
- มาก

คะแนนรวมแบบประเมินด้านหลัง

แปลผล

แบบประเมินตนเอง (SDQ) (สำหรับครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน) (ด้านหน้า)

ชื่อ-สกุล นักเรียนที่ได้รับการประเมิน (ด.ช./ด.ญ.).....ชั้น ป...../.....เลขที่.....

วัน/เดือน/ปีเกิด..... เพศ ชาย หญิง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย **X** ในช่องท้ายหัวข้อให้ครบทุกข้อ กรุณาตอบให้ตรงกับลักษณะของเด็กในช่วง 6 เดือน

พฤติกรรมประเมิน	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง
1. ห่วงใยความรู้สึกคนอื่น	☐	☐	☐
2. อยู่ไม่นิ่ง นั่งนานๆ ไม่ได้	☐	☐	☐
3. มักจะบ่นว่าปวดศีรษะ ปวดท้อง หรือไม่สบาย	☐	☐	☐
4. เต็มใจแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน (ขนม ของเล่น ดินสอ เป็นต้น)	☐	☐	☐
5. มักจะอาละวาด หรือโมโหง่าย	☐	☐	☐
6. ค่อนข้างแยกตัว ชอบเล่นคนเดียว	☐	☐	☐
7. เชื่อฟัง มักจะทำตามผู้ใหญ่ที่ต้องการ	☐	☐	☐
8. กังวลใจหลายเรื่อง ดูวิตกกังวลเสมอ	☐	☐	☐
9. เป็นที่พึ่งได้เวลาที่คนอื่นเสียใจ อารมณ์ไม่ดี หรือไม่สบายใจ	☐	☐	☐
10. อยู่ไม่สุข วุ่นวายอย่างมาก	☐	☐	☐
11. มีเพื่อนสนิท	☐	☐	☐
12. มักมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเด็กอื่น หรือรังแกเด็กอื่น	☐	☐	☐
13. ดูไม่มีความสุข ท้อแท้ ร้องไห้บ่อย	☐	☐	☐
14. เป็นที่ชื่นชอบของเพื่อน	☐	☐	☐
15. วอกแวกง่าย สมาธิสั้น	☐	☐	☐
16. เครียด ไม่ยอมห่างเวลาอยู่สถานการณ์ที่ไม่คุ้น และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง	☐	☐	☐
17. ใจดีกับเด็กที่เล็กกว่า	☐	☐	☐
18. ชอบโกหก หรือขี้โก่ง	☐	☐	☐
19. ถูกเด็กคนอื่นล้อเลียนหรือรังแก	☐	☐	☐
20. ชอบอาสาช่วยเหลือคนอื่น (พ่อแม่, ครู, เด็กคนอื่น)	☐	☐	☐
21. คิดก่อนทำ	☐	☐	☐
22. ขโมยของของที่บ้าน ที่โรงเรียน หรือที่อื่น	☐	☐	☐
23. เข้ากับผู้ใหญ่ได้ดีกว่าเด็กวัยเดียวกัน	☐	☐	☐
24. ขี้กลัว รู้สึกหวาดกลัวได้ง่าย	☐	☐	☐
25. ทำงานได้จนเสร็จ มีความตั้งใจในการทำงาน	☐	☐	☐

คุณมีความเห็นหรือความกังวลอื่นอีกหรือไม่.....

.....

คะแนนด้านที่ 1		แปลผล
คะแนนด้านที่ 2		แปลผล
คะแนนด้านที่ 3		แปลผล
คะแนนด้านที่ 4		แปลผล
รวมคะแนนทั้ง 4 ด้าน		แปลผล

คะแนนสัมพันธภาพทางสังคม แปลผล

โดยรวมเธอคิดว่าตัวเองมีปัญหาในด้านใดด้านหนึ่งต่อไปนี้หรือไม่ :

ด้านอารมณ์ ด้านสมาธิ ด้านพฤติกรรม หรือความสามารถเข้ากับผู้อื่น

- ไม่
- ใช่ มีปัญหาเล็กน้อย
- ใช่ มีปัญหาชัดเจน
- ใช่ มีปัญหาอย่างมาก

ถ้าตอบว่า “ไม่” ไม่ต้องตอบข้อต่อไป

ถ้าเธอตอบ “ใช่” กรุณาตอบข้อต่อไปนี้

ปัญหานี้เกิดขึ้นมานานเท่าไรแล้ว

- น้อยกว่า 1 เดือน
- 1-5 เดือน
- 6-12 เดือน
- มากกว่า 1 ปี

ปัญหานี้ทำให้เธอรู้สึกไม่สบายใจหรือไม่

- ไม่เลย
- เล็กน้อย
- ค่อนข้างมาก
- มาก

ปัญหานี้รบกวนชีวิตประจำวันของเธอในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้หรือไม่

	ไม่	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มาก
การคบเพื่อน	☐	☐	☐	☐
การเรียนในห้องเรียน	☐	☐	☐	☐

ปัญหาของเด็กทำให้คุณหรือชั้นเรียนเกิดความยุ่งยากหรือไม่

- ไม่เลย
- เล็กน้อย
- ค่อนข้างมาก
- มาก

ลายเซ็น.....

ครูผู้สอน /ครูที่ปรึกษา/อื่นๆ (โปรดระบุ).....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คะแนนรวมแบบประเมินด้านหลัง

แปลผล

แบบประเมินตนเอง (SDQ) (สำหรับผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินนักเรียน) (ด้านหน้า)

ชื่อ-สกุล นักเรียนที่ถูกการประเมิน (ด.ช./ด.ญ.).....ชั้น ป...../.....เลขที่.....

วัน/เดือน/ปีเกิด..... เพศ ชาย หญิง

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย **X** ในช่องท้ายหัวข้อให้ครบทุกข้อ กรุณาตอบให้ตรงกับลักษณะของเด็กในช่วง 6 เดือน

พฤติกรรมประเมิน	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง
1. ห่วงใยความรู้สึกคนอื่น	☐	☐	☐
2. อยู่ไม่นิ่ง นั่งนานๆ ไม่ได้	☐	☐	☐
3. มักจะบ่นว่าปวดศีรษะ ปวดท้อง หรือไม่สบาย	☐	☐	☐
4. เต็มใจแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน (ขนม ของเล่น ดินสอ เป็นต้น)	☐	☐	☐
5. มักจะอาละวาด หรือโมโหง่าย	☐	☐	☐
6. ค่อนข้างแยกตัว ชอบเล่นคนเดียว	☐	☐	☐
7. เชื่อฟัง มักจะทำตามผู้ใหญ่ที่ต้องการ	☐	☐	☐
8. กังวลใจหลายเรื่อง ดูวิตกกังวลเสมอ	☐	☐	☐
9. เป็นที่พึ่งได้เวลาที่คนอื่นเสียใจ อารมณ์ไม่ดี หรือไม่สบายใจ	☐	☐	☐
10. อยู่ไม่สุข วุ่นวายอย่างมาก	☐	☐	☐
11. มีเพื่อนสนิท	☐	☐	☐
12. มักมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเด็กอื่น หรือรังแกเด็กอื่น	☐	☐	☐
13. ดูไม่มีความสุข ท้อแท้ ร้องไห้บ่อย	☐	☐	☐
14. เป็นที่ชื่นชอบของเพื่อน	☐	☐	☐
15. วอกแวกง่าย สมาธิสั้น	☐	☐	☐
16. เครียด ไม่ยอมห่างเวลาอยู่สถานการณ์ที่ไม่คุ้น และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง	☐	☐	☐
17. ใจดีกับเด็กที่เล็กกว่า	☐	☐	☐
18. ชอบโกหก หรือขี้โก่ง	☐	☐	☐
19. ถูกเด็กคนอื่นล้อเลียนหรือรังแก	☐	☐	☐
20. ชอบอาสาช่วยเหลือคนอื่น (พ่อแม่, ครู, เด็กคนอื่น)	☐	☐	☐
21. คิดก่อนทำ	☐	☐	☐
22. ขโมยของของที่บ้าน ที่โรงเรียน หรือที่อื่น	☐	☐	☐
23. เข้ากับผู้ใหญ่ได้ดีกว่าเด็กวัยเดียวกัน	☐	☐	☐
24. ขี้กลัว รู้สึกหวาดกลัวได้ง่าย	☐	☐	☐
25. ทำงานได้จนเสร็จ มีความตั้งใจในการทำงาน	☐	☐	☐

คุณมีความเห็นหรือความกังวลอื่นอีกหรือไม่.....

คะแนนด้านที่ 1		แปลผล
คะแนนด้านที่ 2		แปลผล
คะแนนด้านที่ 3		แปลผล
คะแนนด้านที่ 4		แปลผล
รวมคะแนนทั้ง 4 ด้าน		แปลผล
คะแนนสัมพันธภาพทางสังคม		แปลผล

โดยรวมเธอคิดว่าตัวเองมีปัญหาในด้านใดด้านหนึ่งต่อไปนี้หรือไม่ :

ด้านอารมณ์ ด้านสมาธิ ด้านพฤติกรรม หรือความสามารถเข้ากับผู้อื่น

- ไม่ ใช่ มีปัญหาเล็กน้อย
 ใช่ มีปัญหาชัดเจน ใช่ มีปัญหาอย่างมาก

ถ้าตอบว่า “ไม่” ไม่ต้องตอบข้อต่อไป

ถ้าเธอตอบ “ใช่” กรุณาตอบข้อต่อไปนี้

ปัญหานี้เกิดขึ้นมานานเท่าไรแล้ว

- น้อยกว่า 1 เดือน 1-5 เดือน
 6-12 เดือน มากกว่า 1 ปี

ปัญหานี้ทำให้เธอรู้สึกไม่สบายใจหรือไม่

- ไม่เลย เล็กน้อย
 ค่อนข้างมาก มาก

ปัญหานี้รบกวนชีวิตประจำวันของเธอในด้านต่างๆ ต่อไปนี้หรือไม่

	ไม่	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มาก
ความเป็นอยู่ที่บ้าน	☐	☐	☐	☐
การคบเพื่อน	☐	☐	☐	☐
การเรียนในห้องเรียน	☐	☐	☐	☐
กิจกรรมยามว่าง	☐	☐	☐	☐

ปัญหาของเด็กทำให้คุณหรือครอบครัวเกิดความยุ่งยากหรือไม่

- ไม่เลย เล็กน้อย
 ค่อนข้างมาก มาก

ลายเซ็น.....

พ่อ/แม่/อื่นๆ (โปรดระบุ).....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คะแนนรวมแบบประเมินด้านหลัง

แปลผล

คู่มือแนะนำการใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) (สำหรับครู)

คำชี้แจง

แบบประเมินตนเอง (SDQ) ชุดนี้ เป็นแบบประเมินตนเองของสำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข พัฒนาจาก The Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) เป็นเครื่องมือที่ผ่านการวิจัยแล้วว่ามีประสิทธิภาพในการคัดกรองปัญหาเด็กได้ดี สามารถช่วยเหลือครูในการคัดกรองปัญหาและให้การช่วยเหลือเบื้องต้นแก่เด็กในโรงเรียน แบบประเมิน ตนเอง (SDQ) นี้ เหมาะที่จะใช้กับเด็กอายุระหว่าง 4-16 ปี

แบบประเมินแต่ละชุดมี 2 หน้า หน้าแรกเป็นลักษณะพฤติกรรม จำนวน 25 ข้อ ซึ่งมีลักษณะของพฤติกรรมทั้งด้านบวกและด้านลบ โดยสามารถจัดเป็นกลุ่มพฤติกรรมได้ 5 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มพฤติกรรมด้านอารมณ์ (5 ข้อ)
2. กลุ่มพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง สมาธิสั้น (5 ข้อ)
3. กลุ่มพฤติกรรมด้านความประพฤติ (5 ข้อ)
4. กลุ่มพฤติกรรมด้านบุคลิกภาพและความสัมพันธ์ (5 ข้อ)
5. กลุ่มพฤติกรรมด้านความสามารถทางสังคม (5 ข้อ)

คะแนนรวมของกลุ่มที่ 1-4 เป็นคะแนนที่แสดงถึงปัญหาพฤติกรรมของเด็กในแต่ละด้าน (Total Difficulties score) ส่วนคะแนนในกลุ่มที่ 5 เป็นคะแนนที่แสดงถึงจุดแข็งของเด็ก (Strength score) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณานำจุดแข็งมาใช้เพื่อให้การช่วยเหลือแก้ปัญหาในด้านอื่นๆ แก่เด็กต่อไป ในขณะที่เดียวกันคะแนนด้านความสามารถทางสังคมก็เป็นตัวบ่งชี้ให้ครูได้ทราบถึงความยากง่ายในการแก้ปัญหา ถ้าเด็กมีจุดแข็ง (คะแนนด้านความสามารถทางสังคมสูง) การให้ความช่วยเหลือปัญหาพฤติกรรมจะง่ายกว่าเด็กที่ไม่มีจุดแข็ง (คะแนนด้านความสามารถทางสังคมต่ำ) เป็นต้น

หน้าที่ 2 ในด้านหลังของแบบประเมิน เป็นการประเมินผลกระทบของพฤติกรรมว่ามีความเรื้อรังส่งผลกระทบต่อบุคคลรอบข้าง ต่อตัวเด็กเอง มีผลต่อสัมพันธภาพทางสังคม และชีวิตประจำวันของเด็กมากน้อยอย่างไร ซึ่งในส่วนนี้ใช้คำลงสรุปว่า “เป็นระดับความรุนแรงของปัญหา”

ข้อแนะนำในการใช้

1. แบบประเมินตนเอง (SDQ) มี 3 ชุด คือ
 - 1) แบบประเมินที่นักเรียนประเมินตนเอง 1 ชุด
 - 2) แบบประเมินที่ครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน 1 ชุด
 - 3) แบบประเมินที่ผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินนักเรียน 1 ชุด

แบบประเมินทั้ง 3 ชุดนี้ มีลักษณะข้อคำถามคล้ายคลึงกับข้อคำถามในแบบประเมินที่นักเรียนจะประเมินตนเอง ตลอดจนการตรวจให้คะแนน ยกเว้นเกณฑ์การแปลผลต่างกันเล็กน้อย

2. ครูที่ประเมินนักเรียน ตลอดจนผู้ปกครองที่จะประเมิน ควรรู้จักนักเรียนและมีความใกล้ชิดกับนักเรียนมาระยะเวลาหนึ่ง และควรประเมินทั้ง 25 ข้อ ในครั้งเดียว
3. ระยะเวลาที่นักเรียนประเมินตนเอง ครูประเมินนักเรียน หรือผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินนักเรียน ควรเป็นระยะเวลาที่ใกล้กัน
4. ครั้งแรกอาจให้นักเรียนประเมินตนเองก่อน แล้วครู/ผู้ปกครองสามารถใช้แบบประเมินตนเองฉบับของครู/ผู้ปกครอง ทำการประเมินนักเรียนซ้ำ เพื่อดูผลที่ได้ว่าสอดคล้องกันหรือไม่
5. อาจใช้การสัมภาษณ์ หรือเครื่องมืออื่นช่วยในการพิจารณาเพิ่มเติม กรณีที่เห็นว่าผลที่ได้ขัดแย้งกับความเป็นจริง อย่าลืมนำ ไม่มีเครื่องมือชนิดใดสมบูรณ์แบบ ขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมของผู้ตอบแบบประเมินเป็นสำคัญ แบบประเมินตนเองชุดนี้เป็นเพียงเครื่องมือเพื่อช่วยเหลือในการคัดกรองปัญหานักเรียนเท่านั้น ไม่ใช่เป็นตัวชี้้นำครูในการตัดสินใจปัญหานักเรียน
6. การประเมินพฤติกรรมนักเรียน เป็นการประเมินในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา ยกเว้นการใช้เพื่อติดตามลักษณะพฤติกรรมของนักเรียน

การให้คะแนนและการแปลผล

1. ด้านหน้า

การให้คะแนนแยกตามรายด้าน

1. ด้านอารมณ์

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริง	อาจจะจริง	จริง
3.	มักจะบ่นว่า ปวดศีรษะ ปวดท้อง	0	1	2
8.	กังวลใจหลายเรื่อง ดูกังวลเสมอ	0	1	2
13.	ดูไม่มีความสุข ท้อแท้	0	1	2
16.	เครียด ไม่ยอมห่างเวลาอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่คุ้น และขาดความมั่นใจในตนเอง	0	1	2
24.	ซึ่กั้ลั้ว รู้สึกหวาดกลัวได้ง่าย	0	1	2

รวมคะแนน.....จัดอยู่ในกลุ่ม 0-5 ปกติ 6-10 เสี่ยง/มีปัญหา

2. ด้านความประพฤติ/เกร

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริง	อาจจะจริง	จริง
5.	มักจะอาละวาด หรือโมโหร้าย	0	1	2
7.	เชื่อฟัง มักจะทำตามที่ผู้ใหญ่ต้องการ	2	1	0
12.	มักมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับเด็กอื่น หรือรังแกเด็กอื่น	0	1	2
18.	ชอบโกหก หรือซึ่กั้โกง	0	1	2
22.	ขโมยของของที่บ้าน ที่โรงเรียนหรือที่อื่น	0	1	2

รวมคะแนน.....จัดอยู่ในกลุ่ม 0-4 ปกติ 5-10 เสี่ยง/มีปัญหา

3. ด้านพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง

ข้อ	ข้อความ	ไม่จริง	อาจจะจริง	จริง
2.	อยู่ไม่นิ่ง นิ่งนิ่งๆ ไม่ได้	0	1	2
10.	อยู่ไม่สุข รุนวายเป็นอย่างมาก	0	1	2
15.	วอกแวกง่าย สมาธิสั้น	0	1	2
21.	คิดก่อนทำ	2	1	0
25.	ทำงานได้จนเสร็จ มีความตั้งใจในการทำงาน	2	1	0

รวมคะแนน.....จัดอยู่ในกลุ่ม 0-5 ปกติ 6-10 เสี่ยง/มีปัญหา

4. ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน

ข้อ	ข้อคำถาม	ไม่จริง	อาจจะจริง	จริง
6.	ค่อนข้างแยกตัว ชอบเล่นคนเดียว	0	1	2
11.	มีเพื่อนสนิท	2	1	0
14.	เป็นที่ชื่นชอบของเพื่อน	2	1	0
19.	ถูกเด็กคนอื่นล้อเลียน หรือรังแก	0	1	2
23.	เข้ากับผู้ใหญ่ได้ดีกว่าเด็กวัยเดียวกัน	0	1	2

รวมคะแนน.....จัดอยู่ในกลุ่ม ปกติ เสี่ยง/มีปัญหา

5. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม

ข้อ	ข้อคำถาม	ไม่จริง	อาจจะจริง	จริง
1.	ห่วงใยความรู้สึกคนอื่น	0	1	2
4.	เต็มใจแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน (ขนม, ของเล่น, ดินสอ เป็นต้น)	0	1	2
9.	เป็นที่ฟังได้เวลาที่คนอื่นเสียใจ อารมณ์ไม่ดี หรือไม่สบายใจ	0	1	2
17.	ใจดีเก็บเด็กที่เล็กกว่า	0	1	2
20.	ชอบอาสาช่วยเหลือผู้อื่น (พ่อแม่, ครู, เด็กคนอื่น)	0	1	2

รวมคะแนน.....จัดอยู่ในกลุ่ม ปกติ เสี่ยง/มีปัญหา

สรุปการให้คะแนนและการแปลผลในภาพรวม (นักเรียนประเมินตนเอง)

รายการประเมิน	ปกติ	มีปัญหา	
		เสี่ยง	มีปัญหา
คะแนนรวมพฤติกรรมที่เป็นปัญหา (จากคะแนนรวมพฤติกรรม 4 ด้าน)	0-16	17-18	19-40
คะแนนรวมพฤติกรรมแต่ละด้าน			
1. คะแนนพฤติกรรมด้านอารมณ์	0-5	6	7-10
2. คะแนนพฤติกรรมเกร / ความประพฤติ	0-4	5	6-10
3. คะแนนพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง / สมาธิสั้น	0-5	6	7-10
4. คะแนนพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน	0-3	4	5-10
5. คะแนนพฤติกรรมด้านสัมพันธภาพทางสังคม (คะแนนจุดแข็ง)	4-10	ต่ำกว่า 3 ไม่มีจุดแข็ง เป็นจุดแข็ง	

2. ด้านหลัง

ประเมินว่ามีความเรื้อรัง ส่งผลกระทบต่อบุคคลรอบตัวเด็ก มีผลต่อสัมพันธภาพทางสังคม และชีวิตประจำวันของเด็ก

ในการประเมินว่าตัวเองมีปัญหาด้านอารมณ์ ด้านสมาธิ ด้านพฤติกรรม หรือความสามารถเข้ากับผู้อื่นได้

ถ้าตอบว่า “ไม่” ไม่ต้องคิดคะแนนข้อต่อไป

ถ้าตอบว่า “ใช่” ให้พิจารณาแบบประเมินในหัวข้อข้อต่อไปนี้

- ปัญหานี้ทำให้รู้สึกไม่สบายใจหรือไม่

- ปัญหานี้รบกวนชีวิตประจำวันในด้านต่างๆ หรือไม่

ใน 2 หัวข้อนี้ ถ้าตอบว่า “ไม่เลย” หรือ “เล็กน้อย” ให้ 0 คะแนน “ค่อนข้างมาก” ให้ 1 คะแนน “มาก” ให้ 2 คะแนน ดังนี้

ข้อความ	ไม่เลย	เล็กน้อย	ค่อนข้างมาก	มาก
ปัญหานี้ทำให้รู้สึกไม่สบายใจ	0	0	1	2
ปัญหานี้รบกวนชีวิตประจำวันในด้านต่างๆ				
• ความเป็นอยู่ที่บ้าน	0	0	1	2
• การคบเพื่อน	0	0	1	2
• การเรียนในห้องเรียน	0	0	1	2
• กิจกรรมยามว่าง	0	0	1	2

สรุปการแปลผลด้านหลัง

คะแนนรวม	0	คะแนน	=	ไม่รุนแรง / รุนแรงเล็กน้อย
คะแนนรวม	1-2	คะแนน	=	รุนแรงปานกลาง
คะแนนรวม	3	คะแนน	=	รุนแรงมาก

การแปลผลแบบประเมินพฤติกรรมเด็กฉบับครู/ผู้ปกครองประเมินนักเรียน
คะแนนจากแบบประเมินด้านหน้า (25 หน้า)

แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก ฉบับครูประเมินนักเรียน

รายการประเมิน	ปกติ	เสี่ยง	มีปัญหา
คะแนนรวม	0-15	16-17	18-40
- คะแนนพฤติกรรมด้านอารมณ์	0-3	4	5-10
- คะแนนพฤติกรรมเกร	0-3	4	5-10
- คะแนนพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง	0-5	6	7-10
- คะแนนพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน	0-5	6	7-10
- คะแนนพฤติกรรมด้านสัมพันธภาพทางสังคม	4-10 (มีจุดแข็ง)	3 (ไม่มีจุดแข็ง)	0-2

แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก ฉบับผู้ปกครองประเมินนักเรียน

รายการประเมิน	ปกติ	เสี่ยง	มีปัญหา
คะแนนรวม	0-15	16-17	18-40
- คะแนนพฤติกรรมด้านอารมณ์	0-3	4	5-10
- คะแนนพฤติกรรมเกร	0-3	4	5-10
- คะแนนพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง	0-5	6	7-10
- คะแนนพฤติกรรมด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน	0-5	6	7-10
- คะแนนพฤติกรรมด้านสัมพันธภาพทางสังคม	4-10 (มีจุดแข็ง)	3 (ไม่มีจุดแข็ง)	0-2

ตัวอย่าง

เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน

การคัดกรองนักเรียนเพื่อจัดเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา นั้น ครูประจำชั้นสามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากระเบียนสะสมและอื่นๆ ที่จัดทำเพิ่มเติม แต่ทั้งนี้โรงเรียนแต่ละแห่งจำเป็นต้องประชุมครูเพื่อพิจารณาการคัดกรองนักเรียน เพื่อให้ครูประจำชั้นมีหลักในการคัดกรองนักเรียน ตรงกันทั้งโรงเรียน ดังนี้

ข้อมูลนักเรียน	กลุ่มปกติ	กลุ่มเสี่ยง	กลุ่มมีปัญหา
1. ด้านความสามารถ 1.1 ด้านการเรียน 1.2 ความสามารถพิเศษ	- ผลการเรียนเฉลี่ย 2.00 ขึ้นไป - ไม่มี 0 ในทุกวิชา - ขาดเรียนในวิชาต่างๆ ไม่เกิน 3 ครั้งใน 1 วิชา - มาโรงเรียนสายไม่เกิน 10 ครั้งใน 1 ภาคเรียน - ถ้านักเรียนมีความสามารถพิเศษ จะเน้นจุดแข็งของนักเรียนในทุกกลุ่ม	- ผลการเรียนตั้งแต่ 1.5 ถึง 2.00 - ขาดเรียนในวิชาต่างๆ 3-5 ครั้งต่อ 1 วิชา - มาโรงเรียนสายมากกว่า 10 ครั้ง แต่ไม่เกิน 15 ครั้ง ใน 1 ภาคเรียน	- ผลการเรียนต่ำกว่า 1.5 - ขาดเรียนในวิชาต่างๆ มากกว่า 5 ครั้ง - มาโรงเรียนสายเกิน 15 ครั้งใน 1 ภาคเรียน
2. ด้านสุขภาพ 2.1 ด้านร่างกาย 2.2 ด้านจิตใจ	- อายุ น้ำหนัก และส่วนสูง สัมพันธ์กัน - ร่างกายแข็งแรง - ไม่มีโรคประจำตัว - ให้โรงเรียนพิจารณาใช้แบบประเมินพฤติกรรมหรือเครื่องมืออื่นๆ ตามความเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน	- น้ำหนักผิดปกติ และไม่สัมพันธ์กับส่วนสูง หรืออายุ - มีโรคประจำตัวหรือเจ็บป่วยบ่อยๆ - มีความพิการทางกายหรือบกพร่องด้านการได้ยิน การฟัง การมองเห็น หรืออื่นๆ - ให้โรงเรียนพิจารณาใช้แบบประเมินพฤติกรรมหรือเครื่องมืออื่นๆ ตามความเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน	- ป่วยเป็นโรคหรือมีความพิการทางกายมีความบกพร่องทางการได้ยิน การมองเห็น และความเจ็บป่วย หรือบกพร่องดังกล่าวมีผลกระทบต่อความสามารถด้านการเรียนในระดับมีปัญหา - ให้โรงเรียนพิจารณาใช้แบบประเมินพฤติกรรมหรือเครื่องมืออื่นๆ ตามความเหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน

ข้อมูลนักเรียน	กลุ่มปกติ	กลุ่มเสี่ยง	กลุ่มมีปัญหา
3. ด้านพฤติกรรม	มีการแสดงพฤติกรรมเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ	มีพฤติกรรมแสดงออกดังนี้ 1. ความเฉื่อยชา 2. ชอบเก็บตัว 3. การลึกลับโมย 4. การโกหก ฯลฯ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นครั้งคราว	มีพฤติกรรมแสดงออกดังนี้ 1. ความก้าวร้าว 2. การหนีโรงเรียน 3. ชอบรังแกคนอื่น/สัตว์ 4. การใช้สารเสพติด ฯลฯ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นประจำ
4. ด้านอื่นๆ 4.1 ด้านยาเสพติด 4.2 ด้านเพศ	ไม่ใช้สารเสพติดทุกชนิด คบเพื่อนต่างเพศตามวัยและวุฒิภาวะ	มีการทดลองดื่มเบียร์ สุรา หรือสูบบุหรี่โดยตนเองหรือเพื่อนชักชวน - ติดต่อเพื่อนต่างเพศในแนวผู้ชาย - จับคู่ชัดเจนและแยกอยู่กันสองต่อสองบ่อยๆ - มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ จนมีผลกระทบต่อ การเรียน	ใช้ยาเสพติด สารเสพติด ดื่มเบียร์ สุรา หรือสูบบุหรี่ เป็นครั้งคราวและมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มขึ้นและเป็น ผู้ชักชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม ติดต่อเพื่อนต่างเพศในแนวผู้ชาย หรือถึงขั้นมีความสัมพันธ์ทางเพศ
5. ด้านสังคม	มีทักษะชีวิตที่ดี สามารถปรับตัวร่วมกับผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และเคารพสิทธิของผู้อื่น ได้ดี	สามารถปรับตัวได้ในบางเรื่อง บางกรณี และมักปฏิบัติตนขัดแย้งกับกฎเกณฑ์ต่างๆของโรงเรียน ห้องเรียนเมื่อได้รับการตักเตือนก็เลิกพฤติกรรมนั้นได้	สามารถปรับตัวได้ในบางกรณี แต่มีข้อขัดแย้งสม่ำเสมอ ก่อปัญหาให้แก้ไข อยู่เสมอ เมื่อได้รับการตักเตือนก็ไม่หยุดพฤติกรรมต่อต้าน

ตัวอย่าง

บันทึกการคัดกรอง

แบบบันทึกสรุปข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล

(จากระเบียบนิยาม แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และอื่นๆ)

ชื่อ.....
ชั้น.....เลขที่.....
วัน เดือน ปี.....
ครูผู้สรุป.....

1. ด้านการเรียน

- ปกติ เสี่ยง มีปัญหา
- [] ผลการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า 1.5
[] ไม่เข้าเรียนในวิชาต่างๆ 3-5 ครั้ง ต่อ 1 รายวิชา
[] มี 0 1-5 วิชา ใน 1 ภาคเรียน
[] อ่านหนังสือไม่คล่อง
[] เขียนหนังสือไม่ถูกต้อง สะกดคำผิดแม้แต่คำง่ายๆ
[] มาโรงเรียนไม่ทันเคารพธงชาติมากกว่า 10 ครั้ง ใน 1 ภาคเรียน
[] อื่นๆ

2. ด้านความสามารถอื่นๆ

- มี ระบุ.....
 ไม่ชัดเจนในความสามารถด้านอื่น นอกจากด้านการเรียน

3. ด้านสุขภาพ

- ปกติ เสี่ยง/ มีปัญหา
- [] ร่างกายไม่แข็งแรง เจ็บป่วยบ่อย
[] มีโรคประจำตัว
[] น้ำหนักผิดปกติและไม่สัมพันธ์กับส่วนสูงหรืออายุ
[] พิกัดด้านร่างกาย
[] มีปัญหาด้านสายตา
[] มีปัญหาการได้ยิน
[] อื่นๆ

4. ด้านสุขภาพจิตและพฤติกรรม

ด้านอารมณ์	☐ ปกติ	☐ เสี่ยง	☐ มีปัญหา
ด้านความประพฤติ	☐ ปกติ	☐ เสี่ยง	☐ มีปัญหา
ด้านพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง	☐ ปกติ	☐ เสี่ยง	☐ มีปัญหา
ด้านบุคลิกภาพและความสัมพันธ์กับเพื่อน	☐ ปกติ	☐ เสี่ยง	☐ มีปัญหา
ด้านสัมพันธภาพทางสังคม	☐ ปกติ	☐ เสี่ยง	☐ มีปัญหา

5. ด้านเศรษฐกิจ

ปกติ

เสี่ยง/มีปัญหา

- [] รายได้ครอบครัวต่ำกว่า 5,000 บาท/ เดือน
- [] พ่อหรือแม่ตกงาน
- [] มีภาระหนี้สิน
- [] ไม่มีเงินพอรับประทานอาหารกลางวัน
- [] ไม่มีเงินซื้ออุปกรณ์การเรียน
- [] อื่นๆ

6. ด้านการคุ้มครองนักเรียน

ปกติ

เสี่ยง/มีปัญหา

- [] ไม่มีผู้ดูแล
- [] พ่อแม่แยกทางกันหรือสมรสใหม่
- [] สภาพแวดล้อมทางบ้านไม่ดี
- [] มีบุคคลในครอบครัวใช้สารเสพติดหรือเล่นการพนัน
- [] มีบุคคลในครอบครัวเจ็บป่วยด้วยโรครุนแรง/เรื้อรัง
- [] มีความรู้สึกไม่ดีต่อพ่อ แม่
- [] มีการใช้ความรุนแรงในครอบครัว
- [] มีการถูกล่วงละเมิดทางเพศ
- [] อื่นๆ

7. ด้านอื่นๆ

ด้านสารเสพติด

ปกติ

เสี่ยง

มีปัญหา

ด้านเพศ

ปกติ

เสี่ยง

มีปัญหา

ด้าน.....

สรุป

นักเรียนจัดอยู่ในกลุ่ม

ปกติ

เสี่ยง

มีปัญหา

หมายเหตุ แบบการคัดกรอง ให้จัดทำโดยพิจารณาตามเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนที่โรงเรียนจัดทำขึ้น

ตัวอย่าง

แบบสรุปรูปการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล/ชั้น ป.....

- คำชี้แจง**
1. ถ้านักเรียนจัดอยู่ในกลุ่มปกติให้ ✓ ลงในช่องกลุ่มปกติ ถ้าไม่ใช้ให้ขีด -
 2. สำหรับนักเรียนทุกกลุ่มในช่องสัมพันธ์ทางสังคม ถ้าเป็นจุดแข็งให้ขีด ✓ ถ้าไม่ใช่ให้ขีด - และให้ระบุความสามารถพิเศษที่นักเรียนมีลงในช่องมีความสามารถพิเศษ
 3. ถ้านักเรียนมีภาวะเสี่ยงและมีปัญหาต้องได้รับการช่วยเหลือในด้านใด ให้ขีด ✓ ในช่องนั้นๆ

ที่	ชื่อ - สกุลนักเรียน		กลุ่มปกติ		ด้านสุขภาพ : ร่างกาย-จิตใจ-พฤติกรรม				ครอบครัว		ปัญหาที่พบเพิ่มเติม		สรุป	
	สัมพันธ์ทางสังคมเป็นจุดแข็ง	มีความสามารถพิเศษ	มีความสามารถพิเศษ	ด้านกรเรียน	ร่างกาย	อารมณ์	ความประพฤติ	ไม่ยุ่ง	สัมพันธ์ภาพกับเพื่อน (เก็บตัว)	เศรษฐกิจ	การคุ้มครองนักเรียน	ปัญหาที่พบเพิ่มเติม	กลุ่มเสี่ยง	กลุ่มมีปัญหา
	รวมคนคนคนคนคนคนคนคนคนคนคนคนคน

ลงชื่อ.....ครูประจำชั้น
...../...../.....

สรุป

- จำนวนนักเรียนทั้งหมด.....คน แยกเป็น กลุ่มปกติ.....คน กลุ่มเสี่ยง.....คน กลุ่มมีปัญหา.....คน
คิดเป็นร้อยละ..... คิดเป็นร้อยละ..... คิดเป็นร้อยละ.....

หมายเหตุ : การประเมินกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา ให้อยู่ในดุลยพินิจของโรงเรียน

ตัวอย่าง

การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom)

.....

ตัวอย่างกิจกรรมที่ 1 สร้างความคุ้นเคย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ครูและนักเรียนได้รู้จักคุ้นเคยกัน
2. เพื่อให้นักเรียนได้รู้จักกันและกันมากขึ้น

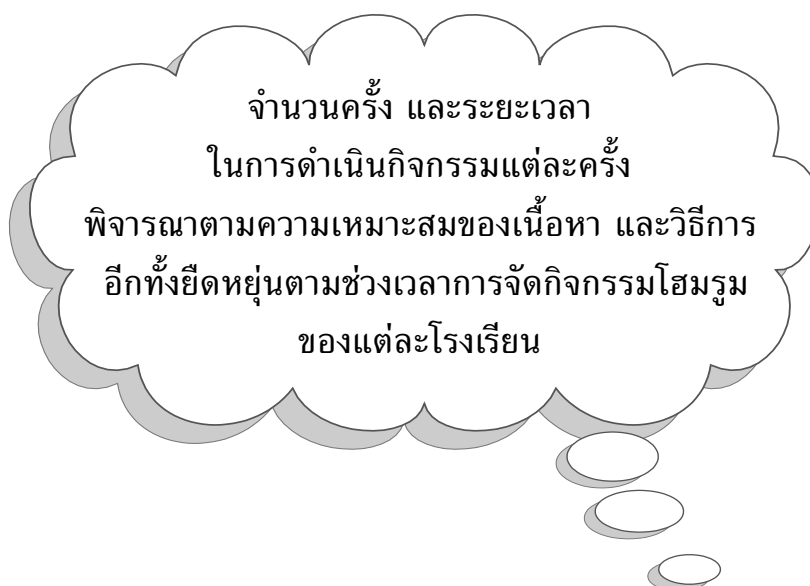
สาระสำคัญ

การที่คนเรามาอยู่รวมกันจำเป็นต้องทำความรู้จักคุ้นเคยกันเพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างสัมพันธภาพ และปรับตัวให้อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

การดำเนินกิจกรรม

1. ให้นักเรียนแต่ละคนแนะนำตัวเอง เช่น ชื่อจริง ชื่อเล่น ฯลฯ
2. ให้นักเรียนจับคู่ สัมภาษณ์เพื่อนแล้วจับกลุ่มสัมภาษณ์เพิ่มขึ้นจาก 2 เป็น 4 เป็น 8
3. ให้นักเรียนบอกประโยชน์ที่ได้รับเพิ่มเติมจากการร่วมกิจกรรม

หมายเหตุ ในห้องที่นักเรียนรู้จักกันแล้ว อาจมีการแนะนำรายละเอียดอื่น ๆ มากขึ้น ตามที่ครูประจำชั้น เห็นสมควร

ตัวอย่างกิจกรรมที่ 2 ความดี - ความสามารถที่มี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความดีและความสามารถพิเศษของตน
2. เพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

สาระสำคัญ

การที่บุคคลได้มองเห็นความดี สิ่งที่ดีหรือความสามารถพิเศษของตนเอง จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาตนเองต่อไป

การดำเนินกิจกรรม

1. ให้นักเรียนแต่ละคนเล่าถึงงานอดิเรกของตนเอง โดยอาจเสนอเป็นการเล่าเรื่องหรือแสดงท่าทางโดยใช้ภาษาใบ้ แล้วให้เพื่อนทาย
2. ให้นักเรียนแต่ละคนเล่าถึงความสามารถพิเศษด้านต่างๆ ของตนเอง หากไม่มี ครูและเพื่อนนักเรียนช่วยกันให้กำลังใจ และช่วยกันบอกถึงกิจกรรม หรือสิ่งที่นักเรียนทำได้ดี
3. ให้นักเรียนเล่าการกระทำของตนที่รู้สึกประทับใจ หรือประสบการณ์ที่ทำให้ ภาคภูมิใจ
4. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปถึงข้อคิดที่ได้จากการร่วมกิจกรรมครั้งนี้

บันทึกผลการจัดกิจกรรม

จัดกิจกรรม วันที่..... สถานที่จัดกิจกรรม.....

ผลการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่าง

สมุดบันทึกการทำความดี

วันเดือนปีที่ทำ	ความดีที่ทำ	สถานที่ที่ทำ	ผู้รับรอง	ครูประจำชั้น

หมายเหตุ : ปรับได้ตามความเหมาะสม

ตัวอย่างกิจกรรมที่ 3 ใฝ่รู้ใฝ่เรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญในการใฝ่หาข้อมูลความรู้นอกตำราเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักวิธีการแสวงหาและเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารอย่างเหมาะสม

สาระสำคัญ

โลกปัจจุบันเป็นโลกของข้อมูลข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จำเป็นที่เราทุกคนโดยเฉพาะเด็กวัยเรียนจะต้องติดตามข่าวสารเพื่อให้มีความรู้ ข้อมูลใหม่ๆ รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และสามารถนำข้อมูลข่าวสารต่างๆ มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนและการดำเนินชีวิตประจำวัน

การดำเนินกิจกรรม

1. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงข้อดี - ข้อเสียของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน
2. ให้นักเรียนนำข่าว หรือข้อมูลความรู้จากสิ่งตีพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ หรืออื่นๆ มาเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง พร้อมทั้งวิเคราะห์ข้อคิดที่ได้ แล้วครุ่นนำอภิปรายซักถาม
3. ให้นักเรียนที่มีประสบการณ์จากการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตมาเล่าประโยชน์หรือสิ่งไม่ดีที่ได้รับจากการใช้อินเทอร์เน็ต และให้อภิปรายร่วมกันถึงข้อควรระมัดระวังในการใช้อินเทอร์เน็ต
4. ให้นักเรียนสรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการมีนิสัยใฝ่หาความรู้นอกตำราเรียน

ตัวอย่างกิจกรรมที่ 4 การพัฒนาตนด้านการเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ประเมินตนเองในด้านการเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกวิธีที่จะพัฒนาตนเองในเรื่องการเรียน

สาระสำคัญ

การส่งเสริมให้นักเรียนได้สำรวจและรู้จักตนเองในเรื่องการเรียน จะช่วยให้นักเรียนมองเห็นแนวทางในการพัฒนาตนเองด้านการเรียนให้ประสบความสำเร็จ

การดำเนินกิจกรรม

1. ครูอธิบายเกณฑ์การจบหลักสูตร
2. ให้นักเรียนรายงานผลการแก้ไข O, ร, มส, มผ สำหรับนักเรียนที่ผลการเรียนดังกล่าว
3. ให้นักเรียนรายงานผลการเรียนเฉลี่ยรายวิชาแต่ละภาคเรียนโดยเสนอเป็นกราฟแท่ง
4. ให้นักเรียนที่ได้ผลการเรียนดีในแต่ละรายวิชาเล่าวิธีการเรียนที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ
5. ครูนำอภิปรายเรื่องการจัดแบ่งเวลาในการ....
 - การทำการบ้าน
 - การดูหนัง
 - การทำกิจกรรมนอกหลักสูตร
 - การช่วยงานผู้ปกครอง
 - การทำโน้ตย่อ

ฯลฯ

หมายเหตุ อาจใช้กับโรงเรียนขยายโอกาส

ตัวอย่างกิจกรรมที่ 5 ภัยใกล้ตัว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงภัยที่อยู่รอบตัว
2. เพื่อให้นักเรียนรู้จักวิธีป้องกันและแก้ไขปัญหาที่พบ

สาระสำคัญ

ท่ามกลางภาวะความเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมปัจจุบัน มีภัยต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย โดยที่เราไม่คาดคิดหรือระวังตัว การรู้เท่าทันเหตุการณ์และการเรียนรู้ทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าจะเป็นการเตรียมตัวให้นักเรียนรู้จักป้องกันหลีกเลี่ยงหรือสามารถแก้ไขสถานการณ์เฉพาะหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินกิจกรรม

1. ให้นักเรียนวิเคราะห์ข่าวเกี่ยวกับภัยใกล้ตัวจากหนังสือพิมพ์และอภิปรายร่วมกันเกี่ยวกับสาเหตุ วิธีการป้องกัน วิธีการแก้ไข หากตนเองประสบกับเหตุการณ์ดังกล่าว
2. ให้นักเรียนเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับภัยที่เคยเกิดกับตัวเอง และวิธีการแก้ไขของนักเรียน ครูนำอภิปรายซักถาม
3. ให้นักเรียนอภิปรายถึงภัยที่อาจเกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวัน นอกเหนือจากข่าวในหนังสือพิมพ์ และวิธีการป้องกัน เช่น ความปลอดภัยในห้องน้ำ การไปดิวที่บ้านเพื่อน การเดินในที่เปลี่ยว การเที่ยวกลางคืน การแต่งกาย ฯลฯ

ตัวอย่างกิจกรรมที่ 6 มารยาทในโอกาสต่างๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกถึงประโยชน์ของการมีมารยาทที่ดี
2. เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมในโอกาสต่างๆ

สาระสำคัญ

มารยาทที่งดงามทำให้เพิ่มคุณค่าของตนและเป็นที่ยอมรับของผู้พบเห็น นักเรียน จึงควรได้เรียนรู้ถึงการปฏิบัติตนให้มีมารยาทเหมาะสมกับโอกาส เวลา และสถานที่

การดำเนินกิจกรรม

1. ให้นักเรียนบอกถึงมารยาทของตนเองหรือของเพื่อนๆ ที่ได้รับคำชมเชยและอภิปรายร่วมกันถึงเหตุผลที่ได้รับคำชมนั้น
2. ให้นักเรียนสาธิตการแสดงมารยาทที่ได้รับการชมเชย
3. ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติสำหรับมารยาทในด้านต่างๆ ดังนี้
 - มารยาทในการใช้โทรศัพท์
 - มารยาทในการรับประทานอาหาร
 - มารยาทในการเข้าห้องประชุม
 - มารยาทในการเข้าพบผู้ใหญ่, ครู, อาจารย์ฯลฯ

ตัวอย่างกิจกรรมที่ 7 การผ่อนคลายความเครียด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการผ่อนคลายความเครียด
2. เพื่อให้นักเรียนรู้วิธีการผ่อนคลายความเครียด

สาระสำคัญ

ความเครียดเกิดขึ้นได้กับคนทุกเพศ ทุกวัย ซึ่งหากนักเรียนรู้เท่าทันและบริหารจัดการออกไปได้ ยิ่งเร็วเท่าไรก็จะทำให้สุขภาพจิตดีขึ้นเท่านั้น แต่หากปล่อยให้สะสมมากขึ้นจะส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกายและจิตใจ ทำให้ขาดความสุขในการดำเนินชีวิตและความสามารถในการเรียนลดลง ตลอดจนส่งผลกระทบต่อคนรอบข้างได้อีกด้วย

การดำเนินกิจกรรม

1. ขออาสาสมัครนักเรียนเล่าถึงสถานการณ์ที่ตนเองเกิดความเครียด และวิธีการจัดการกับความเครียดนั้นแล้ว อภิปรายร่วมกันถึงสาเหตุและผลของความเครียด รวมทั้งแนวทางการขจัดความเครียด
2. ครูนำเสนอเทคนิคการผ่อนคลายความเครียดเบื้องต้น และให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามครู แล้วนำไปใช้กับตนเอง เช่น การผ่อนคลายกล้ามเนื้อ การฝึกหายใจเพื่อคลายเครียด เป็นต้น

ตัวอย่าง

แบบบันทึกสรุปผลการจัดกิจกรรมโฮมรูมในแต่ละครั้ง

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	เรื่อง	ผลที่ได้รับ	หมายเหตุ
1.	20 พ.ค. 44	การสร้างความคุ้นเคย	- ครูและนักเรียน ได้รู้จักกันมากขึ้น	สังเกตเห็น ด.ช.แดง มักจะก้มหน้าไม่ค่อย สบตาเพื่อนๆ เมื่อมี การทำกิจกรรม
2.				

หมายเหตุ : แบบฟอร์มการประเมินดังกล่าว สามารถปรับได้ตามความเหมาะสม

ตัวอย่าง
กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน
(Classroom meeting)

ตัวอย่างกิจกรรมที่ 1 กลุ่มสัมพันธ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้ปกครองและครูที่ปรึกษา ได้ทำความรู้จักและสร้างความคุ้นเคยซึ่งกันและกัน
2. เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็กวัยรุ่น

สาระสำคัญ

การทำความรู้จักและสร้างความคุ้นเคยอย่างเป็นกันเอง จะช่วยลดช่องว่างระหว่างผู้ปกครองกับครูประจำชั้น และเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีให้กับผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

การดำเนินกิจกรรม

องค์ประกอบ/กลุ่ม/เวลา	กิจกรรม	เนื้อหา/สื่อ
1. ประสพการณ์ (จับคู่ 2 คน)	<ul style="list-style-type: none">- ครูแนะนำตัวเองและเล่าวัตถุประสงค์ของการจัดประชุมและการทำกิจกรรมร่วมกัน- ให้ผู้ปกครองจับคู่ 2 คน ทำความรู้จักกัน โดยแนะนำตัวเองในหัวข้อต่างๆ เช่น ชื่อ ที่อยู่ ลักษณะงานที่ทำงานอดิเรก ฯลฯ	1. กระดาษเปล่าสำหรับผู้ปกครองบันทึกและทำกิจกรรม
2. สะท้อนความคิด อภิปราย (กลุ่ม 4 คน)	<ul style="list-style-type: none">- สมาชิกแนะนำตนเอง และพูดถึงเทคนิคที่ใช้ในการเลี้ยงดูลูกของตนเองได้สำเร็จ กลุ่มละ 1-2 ข้อ	
3. ความคิดรวบยอด (กลุ่มใหญ่)	<ul style="list-style-type: none">- ตัวแทนกลุ่มแนะนำสมาชิกในกลุ่มใหญ่ และนำเสนอเทคนิคการเลี้ยงดูลูก กลุ่มละ 1-2 ข้อ	

องค์ประกอบ/กลุ่ม/เวลา	กิจกรรม	เนื้อหา/สื่อ
	<ul style="list-style-type: none">- ครูที่ปรึกษาสรุปและอภิปรายร่วมกลุ่ม (หากมีการเสนอเทคนิคในแง่ลบให้มีการอภิปรายเพิ่มเติมถึงข้อจำกัดของการใช้เทคนิคนั้น) โดยครูประจำชั้นไม่ต้องตัดสินว่าข้อใดผิดหรือถูก แต่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้ปกครองในการนำเทคนิควิธีต่างๆ ไปใช้ให้เหมาะสมกับครอบครัวของตนเอง	

ตัวอย่างกิจกรรมที่ 2 ปรัชญาหรือ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และรับทราบปัญหาของนักเรียนร่วมกัน
2. เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ระหว่างบ้านและโรงเรียน

สาระสำคัญ

ความรู้พื้นฐานและความคาดหวังที่แตกต่างกันไปของผู้ปกครอง จะทำให้ผู้ปกครองรับรู้สภาพปัญหาของเด็ก ตามประสบการณ์ส่วนตัวของตนเอง การได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้ปกครอง และครูประจำชั้น จะช่วยให้ผู้ปกครองสามารถมองปัญหาของเด็กได้สอดคล้องกับความเป็นจริงมากขึ้น

การดำเนินกิจกรรม

องค์ประกอบ/กลุ่ม/เวลา	กิจกรรม	เนื้อหา/สื่อ
1. ประสบการณ์ (กลุ่มใหญ่)	<ul style="list-style-type: none">- ครูแนะนำตัวเอง และพูดถึงวัตถุประสงค์ของการทำกิจกรรม- ครูประจำชั้นทักทายด้วยการกล่าวนำถามถึงความเป็นไปของนักเรียนขณะอยู่ที่บ้าน เช่น ถามว่า “ไม่ทราบ ว่าอยู่ที่บ้านลูกเป็นอย่างไรกันบ้าง”- ครูประจำชั้นบันทึกประเด็นปัญหาที่พบของนักเรียนเมื่ออยู่บ้าน- ครูประจำชั้นเสนอประเด็นปัญหาของนักเรียนที่พบในโรงเรียนเป็นภาพรวม	1. กระดาษเปล่าสำหรับบันทึก
2. สะท้อนความคิด อภิปราย (กลุ่ม 5-6 คน)	<ul style="list-style-type: none">- แบ่งกลุ่มย่อย อภิปรายปัญหาที่พบย่อยกลุ่มละ 1 ปัญหา	2. ใบงานที่ 1
3. ความคิดรวบยอด (กลุ่มใหญ่)	<ul style="list-style-type: none">- ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ อภิปราย สรุป	

องค์ประกอบ/กลุ่ม/เวลา	กิจกรรม	เนื้อหา/สื่อ
4. ประยุกต์แนวคิด (กลุ่ม 5-6 คน)	<ul style="list-style-type: none"> - แบ่งกลุ่มผู้ปกครอง ระดมความคิดตาม ใบงาน - ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ/อภิปราย/สรุป 	3. ใบงานที่ 2

แนวการดำเนินกิจกรรม มีหลากหลายวิธีที่โรงเรียน
สามารถนำมาพิจารณาใช้ให้เหมาะสมกับสาระที่จะนำเสนอ
และสภาพความพร้อมของผู้ปกครองและโรงเรียน แต่ควร
ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น หรือร่วม
กิจกรรมให้มาก ซึ่งในที่นี้ เสนอตัวอย่างการประชุม
ตามแนวของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
(Participatory Learning)

ใบงานที่ 1

แบ่งกลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มละ 5-6 คน อภิปรายร่วมกันตามประเด็นในใบงาน สรุปและหาตัวแทน
นำเสนอ กลุ่มละ 5 นาที ดังนี้

1. ปัญหา.....

2. สาเหตุ

2.1 ด้านตัวเด็ก

.....

2.2 ด้านครอบครัว

.....

2.3 ด้านโรงเรียน

.....

3. แนวทางการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใบงานที่ 2

แบ่งกลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มละ 5-6 คน ระดมความคิดตามประเด็นในใบงานและหาตัวแทนนำเสนอ
กลุ่มละ 2 นาที

ประเด็นอภิปราย

“ผู้ปกครองควรปฏิบัติตัวอย่างใดในการป้องกันปัญหาต่างๆ ในลูกวัยรุ่น”

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตัวอย่าง เข้าใจลูกวัยรุ่น

ตัวอย่างกิจกรรมที่ 1 กลุ่มสัมพันธ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถทราบถึงพัฒนาการของลูกวัยรุ่น
2. เพื่อให้ผู้ปกครองได้สำรวจข้อดี และสิ่งที่ควรปรับปรุงของลูก
3. เพื่อให้ผู้ปกครองมีแนวทางในการพัฒนาลูกวัยรุ่นได้เหมาะสมกับวัยของลูก
4. เพื่อให้ผู้ปกครองได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการส่งเสริมพัฒนาการของลูก

สาระสำคัญ

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมอย่างมาก ซึ่งพัฒนาการที่สำคัญ ที่ควรได้รับความเข้าใจและการสนับสนุนจากผู้ปกครอง และครูประจำชั้นอย่างมาก ได้แก่ การค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง การต้องการความเป็นอิสระและการยอมรับจากเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด วัยรุ่นจึงมีพฤติกรรมการเล่นแบบสูง และต้องการแบบอย่างที่เหมาะสมจากผู้ปกครองและบุคคลที่เขาศรัทธา

แนวดำเนินกิจกรรม

องค์ประกอบ/กลุ่ม/เวลา	กิจกรรม	เนื้อหา/สื่อ
1. ประสบการณ์สะท้อน/ อภิปราย	1. ครูแนะนำตัวเองและเล่าวัตถุประสงค์ของ การพบกันในครั้งนี้ 2. แบ่งกลุ่ม 3-4 คน ให้ผู้ปกครองแลกเปลี่ยนกัน ถึงข้อดี และสิ่งที่ควรปรับปรุงของลูก	- ใบบางที่ 1
2. ความคิดรวบยอด (กลุ่มใหญ่)	3. ครูสุ่มความคิดเห็น 2-3 กลุ่ม 4. เชื่อมโยงความคิด ให้เห็นภาพรวมของ พฤติกรรมวัยรุ่น และบรรยายเรื่อง ธรรมชาติของวัยรุ่น และบทบาทของ ผู้ปกครอง/วิธีการอยู่ร่วมกับลูกวัยรุ่น	- ใบบทความรู้เรื่อง “ธรรมชาติวัยรุ่น” และ “วิธีการอยู่ร่วมกับลูก วัยรุ่น”

องค์ประกอบ/กลุ่ม/เวลา	กิจกรรม	เนื้อหา/สื่อ
3. ประยุกต์แนวคิด (กลุ่ม 5-6)	<ul style="list-style-type: none"> - แบ่งกลุ่มผู้ปกครอง ระดมความคิด/อภิปรายถึงแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการนักเรียนตามใบงาน - ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ และสรุปข้อคิดเห็นเพิ่มเติม/ปิดกิจกรรม 	- ใบงานที่ 2

ในการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน
 แต่ละครั้ง โรงเรียนควรกำหนดวัตถุประสงค์และ
 เนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็น
 ของโรงเรียน โดยมุ่งผลที่นักเรียนเป็นสำคัญ

ใบงานที่ 1

แบ่งกลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มละ 5-6 คน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามประเด็นใน ใบงาน หาตัวแทน
กลุ่มนำเสนอ กลุ่มละ 6 นาที

ประเด็นอภิปราย

จุดดีของคุณ
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

สิ่งที่ลูกควรปรับปรุง
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ใบงานที่ 2

แบ่งกลุ่มผู้ปกครอง กลุ่มละ 5-6 คน ระดมความคิด ตามประเด็นในใบงาน สรุปและหาตัวแทน นำเสนอ กลุ่มละ 5 นาที

สำรวจลูกของท่าน	แนวทางการพัฒนาลูกของท่าน
ข้อดี	1. 2. 3.
สิ่งที่ควรปรับปรุง	1. 2. 3.
สิ่งที่ต้องการให้ครูช่วยเหลือ	
.....	
.....	
.....	
.....	

ใบความรู้ที่ 1

ธรรมชาติของวัยรุ่น

วัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงหลายประการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม คือ

1. การแตกเนื้อหนุ่มเนื้อสาว มีการเปลี่ยนแปลงขนาดน้ำหนัก ทรวดทรงของ ร่างกายอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการทำงานของต่อมเพศที่มากขึ้น เช่น มีสภาพร่างกายที่เป็นผู้ใหญ่มากขึ้น การมีประจำเดือน การฝันเปียก ตลอดจนการมีความรู้สึกทางเพศ ทำให้วัยรุ่นเกิดคำถามในใจมากมายว่า “อะไรเกิดขึ้นกับเขา” “เกิดได้อย่างไร” “เขาจะเหมือนพี่ๆ ไหม” “ทำไมเขาจึงไม่เหมือนเพื่อนๆ” “เขาผิดปกติหรือเปล่า” ทำให้เขากลายเป็นคนหมกมุ่น ครุ่นคิด ผันกลางวัน หรืออาจมีท่าทีหงุดหงิด หวาดกลัว ซึ่งเขาควรจะได้เรียนรู้ถึงข้อเท็จจริงในเรื่องเหล่านี้ เพื่อที่เขาจะได้คลายความสงสัยและเข้าใจธรรมชาติของวัยมากขึ้น

2. อารมณ์ของวัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วโดยไม่ค่อยมีเหตุผลนัก เช่น โกรธง่าย ดีใจง่าย และแสดงออกโดยไม่ค่อยกลั่นกรอง เขาต้องการเวลาสัก 2-3 ปี เพื่อปรับสภาพอารมณ์ที่ผันผวน

3. ความอยากเป็นอิสระ อยากมีเสรีแค้น ไม่อยู่ในอารมณ์ของผู้ใหญ่ เขาจึงมักแสดงท่าทีบางอย่างที่ผู้ใหญ่รู้สึกว่าเขาอวดดี ก้าวร้าว ไม่สุภาพอ่อนน้อม หรือทำทนายกฎเกณฑ์ของบ้านของโรงเรียน เขาจึงต้องการสนับสนุนให้ได้แสดงออกถึงความอยากใหญ่ เช่น อยากมีอำนาจเหนือผู้อื่น อาวุโสกว่า เห็นคนรับใช้ หรือในบางครั้งอาจแสดงกับพ่อแม่ ซึ่งพ่อแม่จำเป็นต้องมีการอธิบายร่วมกันเป็นการส่วนตัวกับเขาเพื่อให้เขาได้แสดงออกถึงความคิดเห็นที่เป็นอิสระ โดยพ่อแม่จะช่วยเสริมในส่วนที่เขาคิดเห็นไม่ถูกต้องได้

4. ความอยากเด่น อยากทัดเทียมเพื่อนฝูง ความด้อยในเรื่องรูปโฉม การเงิน สภาพสังคมและครอบครัว มักทำให้เขาเกิดความรู้สึกมีปมด้อยอย่างรุนแรงกว่าเด็กวัยอื่น เด็กจะพยายาม กลบเกลื่อนปมด้อยด้วยวิธีการต่างๆ เช่น แยกจากกลุ่มเพื่อน แสดงความประพฤติดูเด่น เรียกร้องความสนใจต่างๆ ฉะนั้นพ่อแม่ต้องช่วยให้เขาเข้าใจฐานะที่ถูกต้องของครอบครัว ช่วยให้เขาสามารถดึงส่วนดีของเขาขึ้นมาทดแทน ให้เขารู้สึกว่าเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

ความไม่อยากแตกต่างจากกลุ่ม บางทีก็ผลักดันให้เขาประพฤติตนนอกกลุ่มนอกลู่นอกทาง ไปบ้างการช่วยสนับสนุนชักจูงให้เด็กรู้จักเลือกกลุ่ม จะพาเขากลับเข้าสู่ทางดีว่าการตำหนิลงโทษ การเปิดโอกาสให้เด็กพาเพื่อนมาทำกิจกรรมในบ้าน รับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์จากเด็ก ท่านจะมีโอกาส สอดแทรกทัศนคติของท่านสู่เขาได้โดยง่าย

5. ความอยากลอง อยากรู้ อยากเห็น อยากมีประสบการณ์แปลกๆ ใหม่ๆ ทำให้เด็กเกิดความพอใจ ความภาคภูมิใจและมั่นใจในตนเอง รวมทั้งเป็นการระบายพลังทางร่างกายที่มีมากขึ้นในวัยรุ่นออกมา การสนับสนุนให้เด็กวัยรุ่นมีกิจกรรมในทางสร้างสรรค์ทำอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นงานการเล่น การแข่งขันที่ต้องใช้กำลังกาย กำลังความคิด ก็จะช่วยขจัดเขยความอยากรู้อยากลองในทางที่ผิดได้

6. วัยรุ่นจะมีจินตนาการทางเพศ สนใจเพศตรงข้าม และอยากให้เพศตรงข้ามสนใจเด็ก ๆ ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ต้องมีกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อเรียนรู้การวางตนให้ เหมาะสมกับเพศของเขา การเตรียมเด็กให้เข้าใจบทบาทของเพศหญิงและเพศชาย โดยเปิดโอกาส ให้เขาได้เข้าสังคมกับเพื่อนต่าง เพศในสายตาของท่านดีกว่าปิดกั้นความอยากร้อยอย่างเคร่งครัด ซึ่งจะทำให้เด็กหนีไปสังสรรค์ในที่ลับตาผู้ใหญ่ แล้วเกิดความพลั้งพลาดโดยไม่รู้เท่าทันชีวิต

7. ไม่มั่นใจว่า “จะเป็นอย่างไร” “จะเป็นเหมือนใคร” “จะเป็นหญิงหรือชาย” วัยรุ่นจึงเหมือน อยู่ในทางสองแพร่ง ที่กำลังมองหาเอกลักษณ์ของตัวเอง ซึ่งประสบการณ์ที่เขาได้พบเห็นมาแต่เยาว์วัยใน ครอบครัวที่มั่นคงเป็นสุข จะช่วยให้เขาหาเอกลักษณ์ได้เร็วขึ้นและผ่านปัญหาได้อย่างมีทิศทาง เด็กวัยรุ่น ที่มีชีวิตระหกระเหิน ไม่เป็นสุข ขาดแบบอย่างที่ดี หรือมีครอบครัว ไม่เป็นที่ภาคภูมิใจ ย่อมไม่อบอุ่น สับสน และเดินทางผิดได้ง่าย ทำให้เขาต้องหาเอกลักษณ์ของตนเองจากบุคคลที่เขาชื่นชมซึ่งมักจะเป็นเพื่อนที่เป็นหัวหน้ากลุ่มอบายมุขทั้งหลายนั่นเอง

บทความจากศูนย์สุขวิทยาจิต

กรมสุขภาพจิต

ใบความรู้ที่ 2

วิธีการอยู่ร่วมกับลูกวัยรุ่น

1. พยายามสร้างกฎเกณฑ์ให้น้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ และเข้มงวดเฉพาะกับกฎเกณฑ์นั้น ๆ เท่านั้น พยายามหลีกเลี่ยงการถกเถียงกับวัยรุ่นในเรื่องไร้สาระที่เกิดจากการสร้างกฎเกณฑ์ ที่ไม่สมเหตุ สมผล เช่น การไว้ผมยาว การสวมกางเกงยีนส์ขาด ๆ ปะ ๆ เพราะการจู้จี้จุกจิกจากถกเถียง จะเป็น การบั่นทอนสัมพันธภาพที่ดีระหว่างวัยรุ่นกับตัวคุณเอง จนทำให้เขายิ่งทำตัวห่างจากคุณไป ฉะนั้นโปรดสงวน ความไม่เห็นด้วยของคุณรวมทั้งกฎเกณฑ์เอาไว้ไว้กับเรื่องที่สำคัญจริงๆ เท่านั้น

2. รับฟังความคิดเห็นของวัยรุ่นด้วยความสนใจเสมอ

เพราะมันเป็นความเจ็บปวดมากสำหรับวัยรุ่นที่รู้สึกว่า พ่อแม่ยุ่งเกินกว่าที่จะรับฟังความคิดเห็นของเขา การที่คุณสนใจอยู่แต่หนังสือพิมพ์ในมือ เมื่อลูกต้องการพูดคุยกับคุณด้วยนั้น เป็นการปิดกั้นโอกาสในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับลูก เพราะวัยรุ่นต้องการตอบสนองที่กระตือรือร้นจากพ่อแม่ของเขา เป็นที่สุด ดังนั้นทางที่ดีที่สุดคือรับฟังความคิดเห็นของเขาทุกครั้งที่เขาพูด

3. จงใช้เวลาในการพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับวัยรุ่น

เพื่อให้วัยรุ่นรู้จักที่จะแยกความฝันออกจากความจริง และสามารถพัฒนาเป็นคนที่พึ่งตนเองได้ การฟังอย่างตั้งใจช่วยให้พ่อแม่สามารถติดตามการเผชิญปัญหาของลูกวัยรุ่น เป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน นำไปสู่ความสำเร็จในการให้คำปรึกษากับลูก

4. ปล่อยให้วัยรุ่นกำหนดแผนในชีวิตของตนเองได้บ้าง

พ่อแม่ควรปล่อยให้ลูกวัยรุ่นได้กำหนดแผนในชีวิตของเขาบ้าง เพื่อให้ลูกได้เรียนรู้ และปรับแผนด้วยตัวเอง โดยที่พ่อแม่ควรเรียนรู้และยอมรับลักษณะที่แตกต่างระหว่างลูกแต่ละคนเพราะแต่ละคนละย่อมแตกต่างกัน จงอย่านำเอาลูกของเพื่อนหรือญาติมาพูดเปรียบเทียบกับลูกของท่าน แม้ว่าจะทำได้ไม่ดีนั้นก็ตาม

5. เคารพความคิดเห็นส่วนตัวของวัยรุ่นตามสมควร

ไม่มีอะไรน่าขัดใจมากไปกว่าการที่พ่อแม่รุกรานในเรื่องส่วนตัวของลูกและเที่ยวสอดรู้สอดเห็นไปเสียหมด เช่น แอบฟังการพูดโทรศัพท์ แอบอ่านจดหมาย ส่องจู่โต๊ะหรือลิ้นชัก เป็นต้น เพราะฉะนั้น การทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้ จะทำให้เขาไว้ใจและยิ่งเพิ่มโอกาสในการให้ความร่วมมือกับคุณมากขึ้น

6. จงมีความอดทนยอมรับข้อผิดพลาดของลูกวัยรุ่น

บางครั้งพ่อแม่อาจลืมหืมตาตัวเองมาวัดความผิดพลาดล้มเหลวของวัยรุ่นทำให้ขาดความอดทนและไม่ให้อภัย โดยลืมนึกไปว่าวัยรุ่นนั้นมีประสบการณ์ชีวิตน้อยมาก การขาดความยังคิดอาจทำให้เขาผิดพลาดได้ ซึ่งพ่อแม่ควรให้อภัยและเปิดโอกาสให้เขาได้แก้ตัวใหม่เมื่อทำผิดพลาด

7. อย่ากลัวการยอมรับความผิดพลาดของตัวเอง

เมื่อคุณทำผิดพลาดต้องกล้ายอมรับความผิด เพื่อแสดงให้วัยรุ่นเห็นว่าคุณเป็น พ่อแม่ยุคประชาธิปไตย ไม่ใช่คนเผด็จการ เพราะจะทำให้เขาไว้วางใจในตัวคุณและพร้อมที่จะยอมรับฟังความคิดเห็นตลอดจนข้อเสนอแนะของคุณมากขึ้น

8. เมื่อวัยรุ่นประสบความสำเร็จต้องชมเชยเขาอย่างจริงใจ

ทำให้เขารู้สึกว่าคุณมีความภาคภูมิใจในตัวเขา ซึ่งทำให้เขารู้สึกว่าตนเองเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการการยอมรับนับถือมาก

9. จงหลีกเลี่ยงการตำหนิตีเตียน

เมื่อคุณไม่เห็นด้วยกับการตัดสินใจของเขา แม้ว่า คุณจะไม่เห็นด้วยอย่างมาก ๆ ก็ตามแต่จะทำให้เขารู้ว่าคุณไม่เห็นด้วยกับเขาด้วยการพูดกันอย่างมีมิตรภาพ ร่วมอภิปรายถึง ข้อผิดพลาดนั้น ๆ ด้วยความอดกลั้นอย่างที่สุด เพื่อแสดงความเคารพในการตัดสินใจของเขาและ พัฒนาความแข็งแกร่งของบุคลิกภาพต่อไปในอนาคตได้

10. สนับสนุนพฤติกรรมที่ดี แทนการตอกย้ำข้อบกพร่อง

ในกรณีที่ลูกวัยรุ่นมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เขาอาจถูกประทับตราว่าเป็นนักเลงหรือเป็นไอ้ตัวยุ่ง เพราะเขามีพฤติกรรมที่เกเรเมื่อถูกตำหนิบ่อย ๆ จะยิ่งทำให้เขารู้สึกว่าเขาคงจะเป็นคนแบบนั้นจริงๆ เมื่อมีการตอกย้ำข้อบกพร่อง ยิ่งผลักดันให้เด็กมีพฤติกรรมไม่ดีต่อไป ฉะนั้น จึงควรเน้นพฤติกรรมที่ดีของเขา บางทีเขาอาจตอบสนองความศรัทธาของเรา โดยการทำตัวเป็น คนดีก็ได้

11. จงทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูก

ให้ลูกเกิดความศรัทธาในตัวของคุณแม่ เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการลอกเลียนแบบเพื่อนำเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของตัวเอง โดยโปรดระลึกไว้เสมอว่าท่านต้องการให้เด็กวัยรุ่นเติบโตเป็นคนอย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับว่าท่านเองจะเป็นแบบอย่างให้เขาเป็นตามที่ต้องการได้หรือไม่

12. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในบ้าน

เพื่อให้บ้านน่าอยู่และเป็นที่ยลบร้อนได้เสมอสำหรับวัยรุ่นในบ้าน พ่อแม่ควรมีความรักใคร่ ปองดองกัน ประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน ให้ความรักแก่บุตรเท่าเทียมกัน ไม่ทอดทิ้งบุตรมากเกินไป สมาชิกในบ้านควรมีเวลาอยู่พร้อมหน้ากัน เช่น รับประทานอาหารเย็นร่วมกัน พูดคุยกันอย่างเป็นกันเอง มีปัญหาอะไรก็จะได้ช่วยกันแก้ไข บุคคลในครอบครัวมีกิจกรรมที่สนใจร่วมกัน พูดคุยกันอย่างเป็นกันเอง มีปัญหาอะไรก็จะได้ช่วยกันแก้ไข บุคคลในครอบครัวมี กิจกรรมที่สนใจร่วมกัน เช่น การปลูกต้นไม้ เล่น กีฬา เพราะกิจกรรมเหล่านี้จะทำให้สมาชิกในครอบครัวมีความสนิทสนมกลมเกลียวกันมากขึ้น เมื่อเขามีปัญหาเขาก็จะกล้าเดินเข้ามาปรึกษากับพ่อแม่ด้วยความสนิทใจ

กล่าวโดยรวม วัยรุ่นเป็นวัยต่อจากวัยเด็กสู่วัยหนุ่มสาว ที่มีการเปลี่ยนแปลง มากมายเห็นได้ชัดคือมีการหลั่งฮอร์โมนเพศมากขึ้น ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย เป็นผลให้วัยรุ่นสับสน ไม่มั่นใจในตนเอง ประกอบกับการที่เขาพยายามที่จะหาเอกลักษณ์ให้กับ ตนเองต้องการความเป็นอิสระ อยากรู้อยากลอง แต่ความคิดและประสบการณ์ของเขายังน้อยนัก จึงทำให้บางครั้งวัยรุ่นอาจทำอะไรไม่เหมาะสมโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ฉะนั้นเมื่อท่านหนักใจเกี่ยวกับลูกวัยรุ่นของท่าน อย่าเพิ่งด่วนลงโทษ โกรธ ประนามเขาว่าดื้อ เลว ไม่รักดี โปรดจงหาต้นตอของปัญหาแล้วลองตอบสนองเขาอย่างใจเย็น เป็นกันเอง รับฟังอย่างมีสติ แต่ถ้าไม่สามารถแก้ไข ได้อย่าเพิ่งท้อแท้ พยายามหาคนกลางที่จะช่วยให้ท่านเข้าใจเด็กของท่านได้อย่างชัดเจนขึ้น

บทความจากศูนย์สุขวิทยาจิต

กรมสุขภาพจิต

ตัวอย่าง
ตัวอย่างแบบบันทึกสรุปผลการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน
(Classroom meeting)

ครั้งที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผู้บันทึก.....ชั้น...../.....

1. จำนวนผู้ปกครองที่มาประชุม.....คน จากจำนวนเต็ม.....คน (มีรายชื่อดังแนบ)

2. บรรยากาศความร่วมมือ.....

.....

3. ผลที่ได้รับ.....

.....

4. งานที่ทำต่อเนื่อง.....

.....

5. ข้อเสนอแนะ.....

.....

ตัวอย่าง

การจัดกิจกรรมการป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียน

1. กิจกรรมเสริมหลักสูตร
2. กิจกรรมในห้องเรียน
3. กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
4. กิจกรรมซ่อมเสริม
5. กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง

การจัดกิจกรรมการป้องกัน

กิจกรรม/สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์	ตัวอย่างการดำเนินกิจกรรม
<p>1. กิจกรรมเสริมหลักสูตร</p> <p>เป็นการจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียน ไม่ใช่คาบเรียน โดยส่วนใหญ่จะเป็นเวลาเข้าก่อนเข้าแถว หรือตอนบ่าย ช่วงหมดเวลาคาบเรียน หรือเวลาเย็นหลังโรงเรียนเลิกแล้ว</p> <p>การจัดกิจกรรมอาจจัดทำเป็นชุมนุม/ชมรม โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษากับนักเรียนร่วมกันพิจารณาเลือก (นักเรียนเสนอกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัด ความสามารถของตนเอง) กิจกรรมให้เหมาะสมและตามความต้องการของตัวนักเรียน</p> <p>โรงเรียนควรมีกิจกรรมให้นักเรียนได้เลือกอย่างหลากหลาย ซึ่งนักเรียนอาจเข้าร่วมกิจกรรมในฐานะสมาชิกหรือเป็นผู้ร่วมกิจกรรม</p>	<ul style="list-style-type: none">- นักเรียนได้ใช้เวลาว่างอย่างมีคุณค่า และเกิดประโยชน์ต่อตนเองหรือส่วนรวม- นักเรียนเกิดความรู้สึกเห็นคุณค่าหรือภาคภูมิใจในตนเอง จาก การแสดงออกถึงความสามารถที่ตนมี- นักเรียนมีทักษะทางสังคม	<ul style="list-style-type: none">- จัดชุมนุม/ชมรม ที่นักเรียนสนใจ เช่น ชมรมร้องเพลง ดนตรีพื้นเมือง /สากล นาฏศิลป์ นักข่าว ใ้วาที เป็นต้น- จัดโครงการประกวด แข่งขันหรือการแสดงออก เพื่อให้ นักเรียน ได้แสดงความสามารถแสดงผลงานของตนจากการ เข้าร่วมกิจกรรมในชุมนุม/ชมรมต่างๆ- จัดกิจกรรมกลุ่มพัฒนาตนของนักเรียนตามความสนใจ เช่น<ul style="list-style-type: none">• ด้านการเรียน• ด้านการแสดงออก• ด้านศิลปะ <p>ฯลฯ</p>

กิจกรรม/สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์	ตัวอย่างการดำเนินกิจกรรม
<p>หรือเป็นผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมเอง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา</p> <p>การที่โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่จะใช้ศึกษาค้นคว้า เรียนรู้ด้วยตนเองก็จะเอื้ออำนวยให้การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรกว้างขวางขึ้น และหากมีเทคโนโลยีทันสมัยก็จะจูงใจให้นักเรียนมาร่วมกิจกรรมมากขึ้นด้วย</p> <p>2. กิจกรรมในห้องเรียน</p> <p>เป็นการจัดกิจกรรมในห้องเรียน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วม มีบทบาทในกลุ่ม และได้เรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา</p> <p>การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Center) หรือการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) จึงเป็นส่วนสำคัญของการจัดกิจกรรมในห้องเรียน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ช่วยให้นักเรียนมีทักษะทางสังคม - นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกับเพื่อน เกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น - นักเรียนเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองจากการได้ทำงานในกิจกรรมกลุ่มหรือได้ช่วยงานของครูในห้องเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - หากนักเรียนไม่มีความมั่นใจในตนเอง ไม่ค่อยกล้าพูด กล้าแสดงออกหน้าชั้น ก็อาจให้นักเรียนค่อยๆ เพิ่มระยะเวลาในการพูดหน้าชั้น โดยมีกำลังใจจากครูและทำที่เป็นมิตรของเพื่อนๆ ในห้อง ซึ่งครูอาจมอบหมายให้นักเรียนเป็นผู้รายงานข่าวปากเปล่า หรือเป็นผู้อ่านข่าวจากสื่อหนังสือพิมพ์ ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ หรือสิ่งตีพิมพ์เพื่อนำเสนอแก่เพื่อนๆ สัปดาห์ละ 1 ครั้งๆ ละ 2-3 นาที แล้วเพิ่มระยะเวลาให้มากขึ้นต่อไปฝึกการพูดหรือเล่าเรื่องโดยไม่ต้องเตรียมล่วงหน้า - การมอบหมายให้นักเรียนช่วยแจกใบงาน เอกสาร อุปกรณ์การเรียนการสอน หรือเก็บสมุด

กิจกรรม/สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์	ตัวอย่างการดำเนินกิจกรรม
		แบบฝึกหัด หรืองานอื่นๆ และให้คำชมเชยยกย่องเมื่อนักเรียนได้ช่วยงาน ซึ่งกิจกรรมนี้เหมาะกับนักเรียนที่มีสมาธิสั้นๆ อยู่ไม่นิ่ง

กิจกรรมการแก้ไขปัญหานักเรียน

กิจกรรม/สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์	ตัวอย่างการดำเนินกิจกรรม
<p>1. กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy)</p> <p>ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา/ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องพิจารณาจับคู่ให้นักเรียนให้เหมาะสมกัน ทั้งด้านความสามารถ บุคลิกภาพ เพื่อให้สามารถช่วยเหลือกันได้จริง และไม่เกิดปัญหาในการจับคู่หรือถูกข่มขู่ ถูกแกล้งจากเพื่อนที่ตนดูแล</p> <p>นักเรียนทั้งคู่ต้องสมัครใจที่จะจับคู่กัน และยินดีให้หรือรับการดูแลช่วยเหลือเพื่อน</p> <p>ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา/ผู้ที่เกี่ยวข้อง ต้องสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนทั้งคู่อย่างสม่ำเสมอว่าช่วยเหลือกันได้หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร รวมทั้งควรมีการสอบถามหรือให้คำปรึกษาแนะนำในการจับคู่เพื่อการช่วยเหลือกันอย่างสม่ำเสมอ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้ นักเรียนที่มีความสามารถหรือมีจุดเด่นในด้านต่างๆ ได้ดูแลช่วยเหลือเพื่อนที่ด้อยกว่า - นักเรียนได้ใส่ใจและเอื้อเฟื้อต่อกันและกัน รู้จักการให้และการรับด้วยมิตรไมตรี 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนที่เรียนเก่งให้จับคู่กับนักเรียนที่เรียนอ่อน เพื่อการสอนเสริมให้แก่เพื่อนที่เรียนอ่อนกว่า - นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษในด้านใดด้านหนึ่งจับคู่กับนักเรียนที่ยังไม่ได้แสดงความสามารถออกมาให้เห็น เพื่อนำพาไปสู่การทำกิจกรรมแสดงความสามารถออกมา เช่น การเล่นกีฬา ร้องเพลง เล่นดนตรี การพูด เป็นต้น - นักเรียนที่ชอบเก็บตัว ซ้ำๆ ไม่มีเพื่อนให้จับคู่กับเพื่อนที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีจุดเด่นด้านสัมพันธภาพทางสังคม

กิจกรรม/สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์	ตัวอย่างการดำเนินกิจกรรม
<p>2. กิจกรรมซ่อมเสริม</p> <p>เป็นการแก้ไขปัญหาด้านการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา/ผู้ที่เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบจำเป็นต้องร่วมมือร่วมใจกันวางแผนการสอนซ่อมเสริมให้แก่ นักเรียนที่เรียนอ่อนหรือเรียนช้า ไม่ทันเพื่อน</p> <p>ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรมีการประสานงานขอความร่วมมือจากครูประจำวิชาก่อนส่งนักเรียนไปติดต่อเพื่อขอเรียนซ่อมเสริม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ดี ได้เรียนเพิ่มเติมจากครูประจำวิชาที่ตนเรียนอ่อน เรียนไม่ทันเพื่อน - เพื่อให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบตนเองในด้านการเรียน - เพื่อให้นักเรียนได้ใส่ใจกับการเรียนของตนเองให้มากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนที่เรียนอ่อน เรียนไม่ทันวิชาใดก็ให้เรียนเพิ่มเติมกับครูประจำวิชานั้นๆ โดยนัดแนะวัน เวลา สถานที่ที่จะเรียนให้เรียบร้อย ทั้งนี้ให้นักเรียนเป็นผู้ติดต่อกับครูประจำวิชานั้นด้วยตนเองอีกครั้ง เพื่อฝึกความรับผิดชอบ (ถ้าเป็นนักเรียนระดับชั้น ป.1-3 ครูประจำชั้น/ประจำวิชา ควรเป็นผู้ชี้แนะให้กับนักเรียน

การจัดกิจกรรมการป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียน

กิจกรรม/สาระสำคัญ	วัตถุประสงค์	ตัวอย่างการดำเนินกิจกรรม
<p>1. กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง</p> <p>เป็นการช่วยเหลือนักเรียนโดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ซึ่งครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรมีทักษะการสื่อสารและควรบอกถึงความรู้สึกห่วงใยของครูที่มีต่อนักเรียน จากพฤติกรรมที่สังเกตเห็น แทนการแจ้งว่านักเรียนมีปัญหาในเรื่องใด เพื่อมิให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกต่อต้าน ไม่พอใจ ทั้งกับครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา หรือแม้แต่ตัวนักเรียนเอง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความตระหนัก และมีความใส่ใจดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น และรับทราบถึงปัญหาของนักเรียนที่พบในโรงเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - การเชิญผู้ปกครองมาพบที่โรงเรียน เป็นการส่วนตัว - การโทรศัพท์ติดต่อ - การแจ้งโดยการเขียนจดหมาย

ตัวอย่าง

แบบสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล (สำหรับครูประจำชั้น)

ชื่อ.....สกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ปัญหาของนักเรียน

1. ด้านความสามารถ
 - การเรียน คือ
 - ความสามารถอื่นๆ
2. ด้านสุขภาพ
 - ร่างกาย คือ
 - จิตใจ คือ
3. ด้านพฤติกรรม
 - ความประพฤติ คือ
 - พฤติกรรม คือ
 - ความสัมพันธ์กับเพื่อน/ครู/ผู้ปกครอง คือ
4. ด้านครอบครัว
 - เศรษฐกิจ คือ
 - การคุ้มครองนักเรียน คือ
 - การเลี้ยงดู คือ
5. ด้านสังคม
 - สิ่งแวดล้อม คือ

แผนการแก้ไขปัญหา

- จัดกิจกรรมในห้องเรียน โดย
- จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดย
- จัดกิจกรรมซ่อมเสริม โดย
- จัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน โดย
- ติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง โดย

การดำเนินงานแก้ไขปัญหา

วัน เดือน ปี	วิธีการ	ผลการดำเนินงาน

สรุปผลการดำเนินงาน

- นักเรียนดีขึ้น ยุติการช่วยเหลือ
- ดูแลต่อไปอีกประมาณ 3 เดือน
- ส่งต่อ

ตัวอย่าง

แบบบันทึกสรุปรายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูประจำชั้น (เพื่อรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น ทุกภาคเรียน)

จำนวนนักเรียนในความดูแล คน แยกเป็น

- กลุ่มปกติ คน (ร้อยละ.....ของจำนวนนักเรียนในความดูแล)
 - กลุ่มเสี่ยง คน (ร้อยละ.....ของจำนวนนักเรียนในความดูแล)
 - กลุ่มมีปัญหา คน (ร้อยละ.....ของจำนวนนักเรียนในความดูแล)
- แก้ไขช่วยเหลือได้แล้ว คน อยู่ในระหว่างแก้ไขช่วยเหลือ.....คน ส่งต่อ.....คน

ผลการดำเนินงานกับกลุ่มแก้ไขช่วยเหลือ จำแนกตามลักษณะปัญหาของนักเรียน

ลักษณะปัญหา	แก้ไขช่วยเหลือ ได้แล้ว (คน)	อยู่ในระหว่างการแก้ไข ช่วยเหลือ (คน)	ส่งต่อ..... (คน)	หมายเหตุ
ด้านการเรียน				
ด้านสุขภาพร่างกาย				
ด้านสุขภาพจิต				
ด้านพฤติกรรม				
ด้านเศรษฐกิจ				
ด้านการคุ้มครองนักเรียน				
ด้านเลี้ยงดู				
ด้านสิ่งแวดล้อม				
อื่นๆ โปรดระบุ				

กิจกรรมการส่งต่อนักเรียน
ตัวอย่าง
บันทึกการส่งต่อ (โดยครูประจำชั้น)

โรงเรียน.....

วันที่.....

เรื่อง ขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียน

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียน

ด้วยนักเรียน ชื่อ.....ชั้น.....เลขประจำตัว.....

มีพฤติกรรมสรุปได้ ดังนี้.....

.....

และได้ดำเนินการช่วยเหลือแล้วสรุปได้ ดังนี้.....

.....

แต่ยังคงมีพฤติกรรม ดังนี้.....

.....

จึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนดังกล่าว และ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

ครูประจำชั้น

ตัวอย่าง

แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน (จากการส่งต่อบุคลากรภายในโรงเรียน)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรื่อง แจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน

เรียน

ตามที่ท่านได้ส่งนักเรียน ชื่อ.....ชั้น.....มาให้ดำเนินการ
ช่วยเหลือ นั้น บัดนี้ (ผู้ดำเนินการช่วยเหลือ).....ได้ดำเนินการให้การ
ช่วยเหลือนักเรียนแล้ว สรุปผล ดังนี้

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

บรรณานุกรม

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2542.

_____ สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ที.พี.พรินท์ จำกัด, 2543.

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ.2540-2544. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2539.

แบร์รี่ จิน. คู่มือการฝึกทักษะให้การปรึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

เลขาธิการคุรุสภา, สำนักงาน. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2537.

_____ แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ.2539. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.

ศึกษานิเทศก์, กระทรวง. กรมวิชาการ. คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา : การควบคุมตนเองและการปรับตัว. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2540.

_____ แผนพัฒนาการแนะแนว กระทรวงศึกษาธิการ ระยะเวลาที่ 2 (พ.ศ.2540-2544). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2540.

สภามหาวิทยาลัย, กรม, หน่วยศึกษานิเทศ. การประกันคุณภาพการศึกษา กรมสภามหาวิทยาลัย ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสภามหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2542.

_____ การประกันคุณภาพการศึกษา กรมสภามหาวิทยาลัย ระบบสารสนเทศ : เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.

สุภาพจิต, กรม. ศูนย์สุขวิทยาจิต. คู่มือครูสำหรับช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพจิต. กรุงเทพมหานคร : บริษัทชูวีเนียร์ (ไทยแลนด์) จำกัด, 2541.

_____ คู่มือส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สำหรับครู. กรุงเทพมหานคร : บริษัทชูวีเนียร์ (ไทยแลนด์) จำกัด, 2541.

โสรัจห์ โพธิ์แก้ว. สรุปคำบรรยายเรื่อง การปรึกษาเชิงจิตวิทยา ปีการศึกษา 2529-2530. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หลุยส์ จำปาเทศ. การประยุกต์ใช้จิตวิทยาการศึกษา. ในเอกสารสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชันปรีดิ่ง, 2540.

อนามัย, กรม. แบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเองสำหรับนักเรียนชั้น ม.1-ม.6. กรมอนามัย, 2541.

คณะกรรมการจัดทำเอกสาร

1. นางสาวบนอบ	ภัณฑจรรยา	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด
2. นายปัญญา	สุขศิริ	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง
3. นางจิตรา	บุญไถ่	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโนนสุวรรณ
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์
4. นางทรงศรี	นารินทร์	โรงเรียนบ้านแม่ข้าวต้มท่าสุด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย
5. นางสมจิตต์	สุวรรณมาศ	โรงเรียนอนุบาลจุน (บ้านบัวสถาน)
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจุน
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา
6. นางศศิภา	รุ่งทอง	โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 43 (บ้านคลองแต)
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง
7. นางมิชน	อิมอร่าม	โรงเรียนวัดดอนตลุง
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี
8. นายไมตรี	พนันชัย	โรงเรียนบ้านโสก
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร
9. นางลักขณา	ศรีจำพรั่ง	โรงเรียนบ้านทุ่งมนธาตวิทยา
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร
10. นายเพชร	ศรีประสงค์	โรงเรียนบ้านขามป้อม
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร
11. จ.ส.ต.บุญมี	รัตนโกศล	โรงเรียนบ้านดอนสมบูรณ์
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโนนสุวรรณ
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์
12. นางสาวทองไพเราะ	สถาวรินทุ	มูลนิธิศุภนิพนธ์พิทักษ์สิทธิเด็ก
13. นางสาววินัส	จันมา	ศูนย์อนามัยที่ 5 นครราชสีมา

❖ ❖ ❖ ❖

**รายชื่อคณะกรรมการเพื่อจัดทำคู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในระหว่างวันที่ 5 - 7 มีนาคม 2546
ณ โรงแรมอมารี แอร์พอร์ต กรุงเทพมหานคร**

1. นายแพทย์ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์	นายแพทย์ 10. วช. (ด้านเวชกรรม สาขาจิตเวช)	
2. ดร.กมล รอดคล้าย	ผู้อำนวยการศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก และครอบครัว กระทรวงศึกษาธิการ	
3. ว่าที่ร้อยตรี ดร.ประสงค์ สังขะไชย	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศเขตการศึกษา 11 กรมสามัญศึกษา	
4. ดร.เบญจลักษณ์ น้ำฟ้า	ผู้อำนวยการสำนักงานโครงการพิเศษ	
5. นายสรรพลสิทธิ์ คุ้มประพันธ์	ผู้อำนวยการศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก	
6. นางสาวอมรากลุ อินโฆขานนท์	นักจิตวิทยา 8	สำนักพัฒนาสุขภาพจิต
7. นางอุษา พึ่งธรรม	นักวิชาการสาธารณสุข 8	สำนักพัฒนาสุขภาพจิต
8. นางสาวอินทริธา ปัทมินทร	นักวิชาการสาธารณสุข 8	สำนักพัฒนาสุขภาพจิต
9. นางวนิดา ชนินทยุทวงศ์	นักจิตวิทยา 8	สำนักพัฒนาสุขภาพจิต
10. นางสาวจิดรัตน์ ปูนพันธ์ฉาย	นักสังคมสงเคราะห์ 6	สำนักพัฒนาสุขภาพจิต
11. นางสาวนีย์ พัฒนอมร	พยาบาลวิชาชีพ 7	สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่น
12. นางอุบล หมดธรรม	นักสังคมสงเคราะห์ 8	ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กภาคเหนือ
13. นางสาวศิริลักษณ์ แก้วเกียรติพงษ์	นักวิชาการสาธารณสุข 7	ศูนย์สุขภาพจิตที่ 5
14. นายรณสิงห์ รือเรือง	นักจิตวิทยา 6	ศูนย์สุขภาพจิตที่ 10
15. นางพิชญ์มณฑน์ ลีกำเนิดไทย	ศึกษานิเทศก์	กรมสามัญศึกษา
16. นายประวิต เอราวรรณ	อาจารย์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
17. นายบุญส่ง จิตรมณีโรจน์	อาจารย์	โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช บางขุนเทียน
18. นางวราภรณ์ หงส์ดีลกุล	อาจารย์	โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช บางขุนเทียน
19. นายชุมพล ยาทองไชย	อาจารย์	โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชฯ
20. นางอรุณี ขาญด้วยกิจ	อาจารย์แนะแนว	โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์
21. นางสาววราณี ศโรภาส	อาจารย์แนะแนว	โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์
22. นางอิมใจ ดีไสว	อาจารย์ 2 ระดับ 7	โรงเรียนสุวรรณพลับพลา
23. นางนิตยา มาโควงษ์	อาจารย์ 2 ระดับ 7	โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
24. นางสาวจงกล ทรัพย์สมบูรณ์	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
25. นางสุทธิศรี สมิตเวช	อาจารย์ 2 ระดับ 6	โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย

26. นายพงศ์ศักดิ์ บัวหยาด	อาจารย์ 2	โรงเรียนราชวินิตบางเขน
27. นายธรรมิทธิ ธรรมสโรช	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	โรงเรียนราชวินิตมัธยม
28. นายสัมพันธ์ นีมือชา	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	โรงเรียนนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส
29. นายพริษฐ์ พงศ์พิทักษ์	อาจารย์ 2 ระดับ 7	โรงเรียนทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
30. นางธศนันท์ ฝ่องศรี	อาจารย์ 2 ระดับ 7	โรงเรียนไชยาวิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
31. นางเลอลักษณ์ สุทธิพันธ์	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	โรงเรียนสตรีภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
32. นางอำไพ ชั่งคิด	อาจารย์ 2 ระดับ 7	โรงเรียนย่านตาขาวรัฐชนูปถัมภ์
33. นายศิริ สุกใส	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี
34. นายศักรินทร์ จริงจิตร	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนท่าม่วงราษฎร์บำรุง
35. นางสาวสิรินาด สนตุ่น	อาจารย์ 2 ระดับ 7	โรงเรียนท่าม่วงราษฎร์บำรุง
36. นางพรสวรรค์ เพียรดวงศรี	อาจารย์ 2 ระดับ 7	โรงเรียนเบญจมราชูทิศราชบุรี
37. นางวิจิตต์ วราภิรมย์	อาจารย์	โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย
38. นางมลารัตน์ แพรภักดิ์ประสิทธิ์	อาจารย์ 2 ระดับ 7	โรงเรียนเบญจมราชูทิศราชบุรี
39. นางสาวสุนันทา พุ่มวารีย์	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนเบญจมราชูทิศราชบุรี
40. นายณรงค์ เก้าวลัย	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	โรงเรียนหนองฉางวิทยา จังหวัดอุทัยธานี
41. นางกัลญานี ทิพวงศ์	อาจารย์ 2 ระดับ 7	โรงเรียนหนองฉางวิทยา จังหวัดอุทัยธานี
42. นางสาวณัฐกานต์ มหารวรรณ	อาจารย์ 2 ระดับ 7	โรงเรียนผดุงปัญญา จังหวัดตาก
43. นายประภาส ณ พิบูล	อาจารย์ 2	โรงเรียนดำรงราษฎร์สงเคราะห์ จังหวัดเชียงราย
44. นายอภิรักษ์ คงทวี	อาจารย์ 1 ระดับ 5	โรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร จังหวัดหนองบัวลำภู
45. นายวีรพร ลาทอง	อาจารย์ 1 ระดับ 5	โรงเรียนเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี
46. นายสถิตย์ ชนะชัย	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนยางชุมน้อยพิทยาคม จังหวัดศรีสะเกษ
47. นายวิชิต รุ่งศรีทอง	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	โรงเรียนโคกราชพิทยาคม จังหวัดนครราชสีมา
48. นายบุญชู แก้วประดิษฐ์	อาจารย์	โรงเรียนบ้านนา “นายกพิทยากร” จังหวัดนครนายก
49. นายอำนวยผล สระพรหม	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	โรงเรียนพุทธโสธร จังหวัดฉะเชิงเทรา
50. นางสาวจันทร์เพ็ญ ไชติศิริ	ศึกษานิเทศก์ 7	หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1
51. นางสาวกาญจน์กมล สุวินทยารัตน์	ศึกษานิเทศก์	หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2
52. นายนิธิภัทร อำพันมาก	ศึกษานิเทศก์	หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3
53. นางสาวแสงรวี ศุทธิกิจ	ศึกษานิเทศก์	หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4
54. นายรังสรรค์ เพ็ญ	ศึกษานิเทศก์ 7	หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5
55. นางมณฑนา เพ็ญ	ศึกษานิเทศก์ 7	หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5
56. นางสาวจิตติภัทร ประสิทธิ์พร	ศึกษานิเทศก์ 8	หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6

57. นายพิชิตพล สุทธิสานนท์	ศึกษานิเทศก์ 9	หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8
58. นายวีระ อุสาหะ	ศึกษานิเทศก์ 7	หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8
59. นางสาวระพีพรรณ ศรีสุข	ศึกษานิเทศก์ 7	หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9
60. นายประเสริฐ ศรีจันทร์	ศึกษานิเทศก์ 7	หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11
61. นางชดช้อย สุวรรณพิศ	ศึกษานิเทศก์ 7	หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12
62. นายสมควร วรสันต์	ศึกษานิเทศก์	สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ
63. นางสาวอภิญญา บุญอุไร	ศึกษานิเทศก์ 7	ช่วยราชการสำนักงานโครงการพิเศษ

สพจ. เชียงราย

64. นายโสภณ จุโลทก	ศึกษานิเทศก์ 7	สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย
65. นายสุรัตน์ สรวงสิงห์	ศึกษานิเทศก์ 7	สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอป่าแดดจังหวัดเชียงราย
66. นางอุบลวรรณ แสนมหาภัย	อาจารย์ 3 ระดับ 9	โรงเรียนบ้านแม่ข้าวต้มท่าสุด
67. นางทรงศรี นารินทร์	อาจารย์ 3 ระดับ 9	สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย

สพจ. นครราชสีมา

68. นางศิริรัตน์ บุญตานนท์	ศึกษานิเทศก์ 7	สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา
----------------------------	----------------	--

สพจ. อุดรดิตถ์

69. นายชลายุทธ์ ครุฑเมือง	ศึกษานิเทศก์	สพจ. อุดรดิตถ์
---------------------------	--------------	----------------

สพจ. พระนครศรีอยุธยา

70. นายชนะ กองไตรย์	ศึกษานิเทศก์	โรงเรียนวัดอินทาราม
---------------------	--------------	---------------------

สพจ. มุกดาหาร

71. นายปรีชา พาลุกา	ศึกษานิเทศก์	สพจ. มุกดาหาร
72. นายไมตรี พันนชัย	อาจารย์ 1 ระดับ 4	โรงเรียนบ้านโสก สปอ.ดงหลวง
73. นายเพชร ศรีประสงค์	อาจารย์ 2 ระดับ 7	โรงเรียนบ้านขามป้อม สปอ.หัวพันใหญ่

สพจ. สงขลา

74. นายประกอบ มณีโรจน์	ศึกษานิเทศก์ 8	สพจ. สงขลา
------------------------	----------------	------------

สพจ. พะเยา

75. นางมลวัลย์ สุขประเสริฐ	ศึกษานิเทศก์ 7	สพจ. พะเยา
76. นายสมจิตต์ สุวรรณมาศ	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	โรงเรียนอนุบาลจุน สปอ.จุน

สพจ. ประจวบคีรีขันธ์

77. นางสาวฉันทนา พวงเดช	ศึกษานิเทศก์ 7	สพจ. ประจวบคีรีขันธ์
78. นายพีระ แชนันดี	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนอนุบาลประจวบคีรีขันธ์

สปจ.สุรินทร์

79. นางวิไลวรรณ เหมือนชาติ ศึกษาพิเศษ 7

สปจ.สุรินทร์

80. นายสุพรรณ ทองสุข ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านสวาย สปอ.เมืองสุรินทร์

81. นายภูวนัย สุรินทร์บูรณ์ อาจารย์ 1 ระดับ 4 โรงเรียนบ้านสวาย

สปจ.บุรีรัมย์

82. นางจิตรา บุญโถ ศึกษาพิเศษ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโนนสุวรรณ

83. นางสาวมนัสpong ศรีทอง ศึกษาพิเศษ 7 สปจ. บุรีรัมย์

84. นายสมจิตต์ ลุนโน อาจารย์ 3 โรงเรียนดงบังช้างสมบูรณ์ สปอ.โนนสุวรรณ

85. จ.ส.ต. บุญมี รัตนโกศล อาจารย์ 2 โรงเรียนบ้านดอนสมบูรณ์ สปอ.โนนสุวรรณ

สปจ.ราชบุรี

86. นางศรีจิตต์ สร้างเอี่ยม ศึกษาพิเศษ 7 สปจ.ราชบุรี

87. นายอภิชาติ คุณาธาทร ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดดอนตลุง สปอ.เมืองราชบุรี

88. นางมิชน อิมอร่าม อาจารย์ 2 โรงเรียนวัดดอนตลุง

สปจ.ระยอง

89. นายปัญญา สุขศิริ ศึกษาพิเศษ สปจ. ระยอง

90. นางศศิภา รุ่งทอง อาจารย์ 1 ระดับ 5 โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 73 สปอ.วังจันทร์

สปจ.ตราด

91. นางสาวบนอบ ภัณฑกร ศึกษาพิเศษ สปจ.ตราด

92. นายปรีชา ชี้อำเนต ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านคลองประทุน สปอ.เมืองตราด

93. นายสุขุม วิรุณราช ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดไทรทอง สปอ. เมืองตราด

สปจ.สกลนคร

94. นางประภัสสร โกศลวัฒน์ ศึกษาพิเศษ 7 สปจ. สกลนคร

95. นางลักขณา ศรีจำปลั่ง อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนบ้านทุ่งมนธาตุ สปอ. เจริญศิลป์

96. นางสาววินัส จันมา นักวิชาการสาธารณสุข 7ว ศูนย์อนามัยที่ 5

97. นางนัยนา อยู่พรต เจ้าหน้าที่มูลนิธิ มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

98. นางสาวจิราภา ชมชื่นจิตต์ เจ้าหน้าที่มูลนิธิ มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

99. นางสาวทองไพเราะ สดาวรินทร์ เจ้าหน้าที่มูลนิธิ มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

100. นางสาวยุวดี งามวิทย์โรจน์ เจ้าหน้าที่มูลนิธิ มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

